

GOSTYCYN 2018

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Opis powiązań <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji</i> z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	6
3. Uproszczona diagnoza Gminy Gostycyn z wnioskami	12
4. Obszar zdegradowany Gminy Gostycyn.....	17
5. Obszar rewitalizacji Gminy Gostycyn.....	32
6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	37
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	48
8. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych	54
9. Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	58
9.1. Główne (podstawowe) projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne	58
9.2. Uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne	67
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem Rewitalizacji.....	70
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	75
12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	82
13. System zarządzania realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji	88
14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu	91
15. Spis tabel	95
16. Spis rysunków	95
17. Spis wykresów.....	95

Wykaz skrótów

LPR – Lokalny Program Rewitalizacji

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

FS – Fundusz Spójności

JST - Jednostka Samorządu Terytorialnego

UE – Unia Europejska

MŚP – Małe i średnie przedsiębiorstwa

RPO – Regionalny Program Operacyjny

RPO WK-P – Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego

SZOOP – Szczegółowy opis osi priorytetowych

TIK – Technologie informacyjno-komunikacyjne

UP – Umowa Partnerstwa

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

IŻ RPO – Instytucja Zarządzająca RPO WK-P 2014-2020

1. Wstęp

Problemy społeczno-gospodarcze występujące w ostatnich latach na terenie Polski są następstwem dokonujących się zmian politycznych i gospodarczych. Sytuacja ta stawia przed władzami samorządowymi nowe wyzwania, które mają prowadzić do łagodzenia skutków tych niekorzystnych zjawisk. W efekcie, duże znaczenie zaczęło nabierać planowanie, opracowywanie i realizowanie kompleksowych i wieloletnich Programów Rewitalizacyjnych, mających na celu rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów występujących szczególnie na zdegradowanych obszarach.

Zgodnie z definicją rewitalizacji zawartą w art. 2.1 Ustawy o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777) *„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji”*.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn na lata 2017 – 2023 został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 poz. 446). Jest to spójny dokument o charakterze strategicznym, zawierający wieloletni program działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju. Ponadto, *Program* spełnia wymogi *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* oraz jest zgodny z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*.

Celami i oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji są m.in.:

- ✓ wzrost aktywności społecznej;
- ✓ zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- ✓ ożywienie gospodarcze i wzrost potencjału gospodarczego.

Rewitalizacja to nie tylko odbudowa, renowacja czy też przywracanie stanu pierwotnego lub minimum stanu używalności określonego obiektu lub terenu, lecz przede wszystkim dążenie do przywrócenia ożywienia społeczno-gospodarczego danego regionu. Rewitalizacja jest procesem kompleksowym oraz długotrwałym, w związku z czym dotyczy wybranych obszarów zamieszkanym przez grupę społeczną dotkniętą określonymi problemami. Wyznaczone w ramach rewitalizacji działania, muszą być konsekwentnie realizowane przez władze gminy. Tylko takie podejście wpłynie na osiągnięcie wyznaczonych celów i pobudzi rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Ponadto, rewitalizacja ma umożliwić na obszarach zdegradowanych, tworzenie warunków lokalnych i infrastrukturalnych do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym także podniesienie kwalifikacji mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem działań obejmujących:

- poprawę estetyki przestrzeni publicznej;
- porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zabudowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem;
- rewaloryzację obiektów infrastruktury społecznej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym;
- zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez budowę i przebudowę infrastruktury (dróg, budynków, parkingów) aby dostosować się do działalności i potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny;
- współpracę różnych środowisk i instytucji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w miejscowości, poprawy bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości;
- aktywizacji organizacji społecznych, kulturalnych, kulturowych, edukacyjnych, turystycznych celem rozwoju czy usprawnienia ich działalności poprzez remont lub przebudowę obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego kulturalnego lub społecznego (socjalnego);
- zapewnienie bazy rozwojowej dla organizacji non-profit.

Program Rewitalizacji powinien charakteryzować się następującymi cechami:

➤ **KOMPLEKSOWOŚĆ**

- działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe i kulturowe,
- włączenie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Sołeckiego, innych publicznych oraz prywatnych.

➤ **KONCENTRACJA**

- koncentracja na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

➤ **KOMPLEMENTARNOŚĆ**

- wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi,
- powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy,

- efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.),

➤ **PARTYCYPACJA**

- nierozzerwalnie wpisane w proces rewitalizacji uczestnictwo we współdecydowaniu,
- musi mieć realny charakter,
- stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn stanowi podstawę do ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

2. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Strategia Rozwoju Obszaru Powiatu Tucholskiego

Strategia rozwoju obszaru Powiatu Tucholskiego została przyjęta uchwałą nr XVII/105/2016 przez Radę Powiatu Tucholskiego w dniu 17 marca 2016 r.

Dokument ten wyznacza misję rozwoju, stanowiącą nadrzędny cel funkcjonowania powiatu, jakim jest „*zapewnienie mieszkańcom najwyższego możliwego do osiągnięcia poziomu życia realizowanego poprzez ogół działań stymulujący rozwój społeczny i stwarzających warunki dla sukcesywnej poprawy sytuacji materialnej*”.

Cele strategiczne rozwoju powiatu prowadzone będą w trzech obszarach: obszarze rozwoju społecznego, obszarze rozwoju gospodarczego oraz obszarze kształtowania zagospodarowania przestrzeni.

Cel strategiczny 1. Nowoczesne społeczeństwo.

Cel strategiczny 2. Wzrost gospodarczy.

Cel strategiczny 3. Modernizacja przestrzeni.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn wpisuje się w realizację celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Obszaru Powiatu Tucholskiego, w której uwzględniono kontynuację procesów rewitalizacyjnych na terenie Powiatu. Dotyczy to m.in. obszaru działania 3.6 Rewitalizacja miast i miejscowości wiejskich, gdzie jednym z kierunków działań jest kontynuacja procesów odnowy wsi w miejscowościach wiejskich powiatu.

Lokalny Program Rewitalizacji przyczyni się do wzrostu potencjału społecznego powiatu poprzez wpieranie działań związanych z aktywnością społeczności. Zakłada również poprawę sytuacji gospodarczej oraz uporządkowanie i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej, modernizację infrastruktury technicznej i rekreacyjnej. W Strategii wskazane zostały także

konkretne przedsięwzięcia Gminy Gostycyn do realizacji w ramach poszczególnych celów strategicznych.

Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Tucholskiego

Powyższy dokument przedstawia działania dążące do stworzenia warunków dla współpracy w zakresie społeczno-gospodarczym. Jego aktualna wersja została przyjęta 26 kwietnia 2017 roku. Strategia ta ma stać się skutecznym narzędziem w procesie rozwoju Powiatu Tucholskiego. Do wyznaczonych w jej ramach celów strategicznych należą:

1. Rozwój przedsiębiorczości i promocja samo zatrudnienia;
2. Dostosowanie kompetencji mieszkańców do potrzeb rynku pracy;
3. Rozwój usług socjalnych i przeciwdziałających bezrobociu;
4. Dostosowanie infrastruktury do wyzwań XXI wieku;
5. Wykorzystanie i ochrona potencjału przyrodniczego i kulturowego.

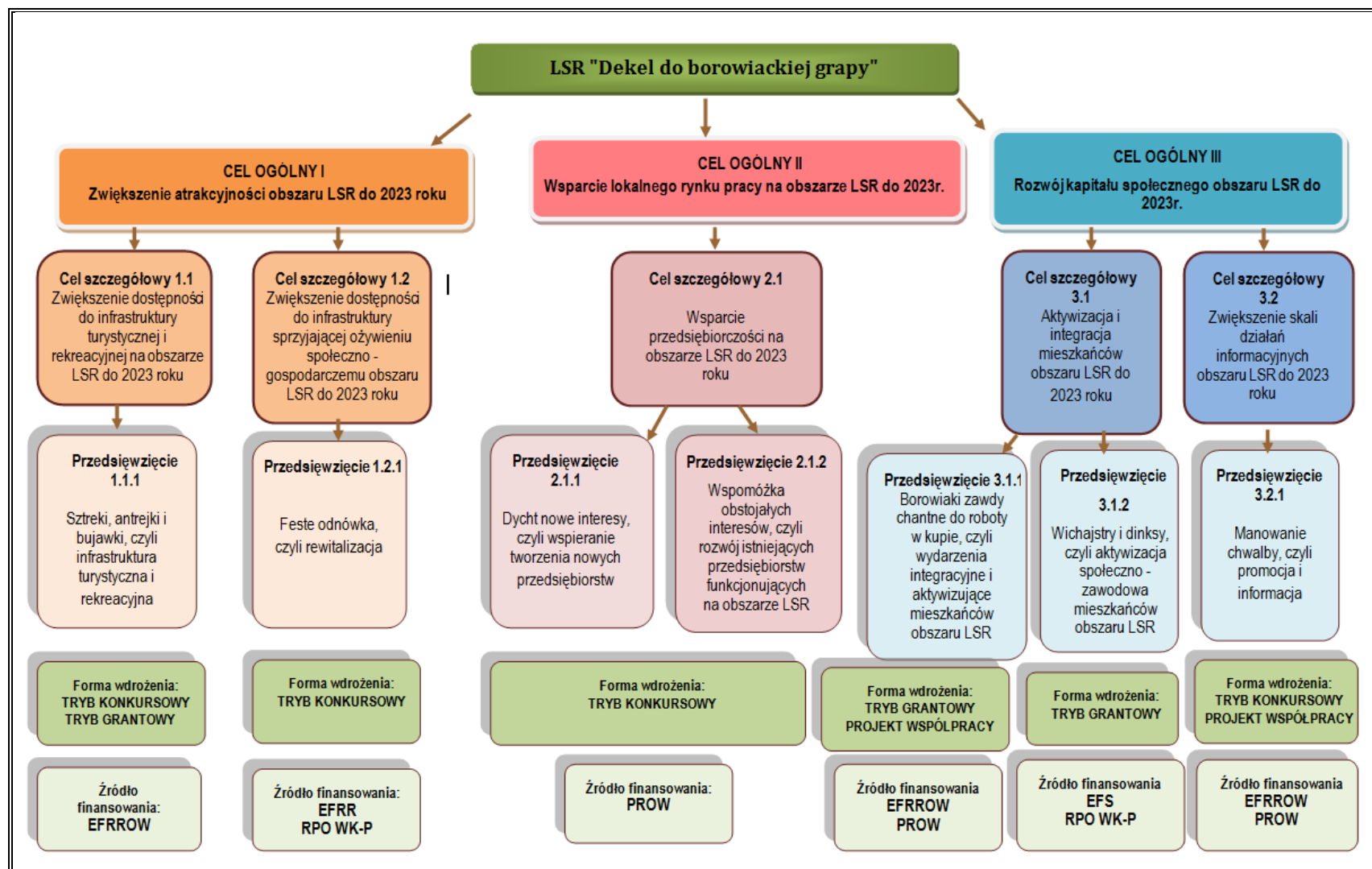
Wyznaczone cele strategiczne formułują również poszczególne cele operacyjne. Przedmiotowy *Program Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn*, przyczyni się do realizacji założonych celów w Strategii ORSG. Ponadto, zawarte w niej projekty z zakresu rewitalizacji społeczno-gospodarczej są spójne z projektami planowanymi do ujęcia w niniejszym *Lokalnym Programie Rewitalizacji*.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016 -2023

Partnerstwo "Lokalna Grupa Działania Bory Tucholskie" zostało utworzone 07.07.2015r. uchwałą Zebrania Założycielskiego i w dniu 19.11.2015r. Swym zasięgiem obejmuje obszar powiatu tucholskiego, czyli terytorium 5 gmin wiejskich: Cekcyn, **Gostycyn**, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice oraz 1 gminę miejsko - wiejską Tuchola.

Na poniższym rysunku przedstawiono cele zawarte w ww. dokumencie.

Rysunek 1. Schemat celów i przedsięwzięć w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023

Źródło: Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023

Założenia Programu Rewitalizacji są zgodne z ww. celami. Program nastawiony jest w pierwszej kolejności na rozwiązywanie problemów społecznych. W związku z tym, realizować będzie przede wszystkim cel ogólny III Strategii: Rozwój kapitału społecznego obszaru LSR, ale także w wyniku kompleksowych działań wpisuje się również w pozostałe cele: cel II: Wsparcie lokalnego rynku pracy na obszarze LSR oraz cel I: Zwiększenie atrakcyjności obszaru LSR.

Wskaźniki dotyczące rewitalizacji zostaną określone po przyjęciu Programów Rewitalizacji przez gminy z obszaru LSR. W Programie wskazano projekty realizowane w ramach Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR. W związku z powyższym, wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji będą zgodne ze wskaźnikami ujętymi w Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023.

Wskaźniki, na które oddziałuje projekt dotyczą problemów wskazanych w Strategii z zakresu: słabo rozwiniętej infrastruktury pomocy społecznej i systemu wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, złego stanu technicznego dróg lokalnych, braków w infrastrukturze około drogowej (chodniki, parkingi, zatoczki postojowe), barier architektonicznych, utrudniających korzystanie z lokalnej infrastruktury przez osoby niepełnosprawne i z ograniczoną mobilnością.

Problemy dotyczące przedsiębiorczości i aktywności zawodowej będą monitorowane w LSR, wskaźnikami produktu tj. liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa oraz wskaźnikami rezultatu, tj. liczba utworzonych miejsc pracy.

Problemy w zakresie ograniczonej oferty form spędzania czasu wolnego, w szczególności dla seniorów i młodzieży monitorowane będą przez wskaźniki produktu: liczba szkoleń, liczba przedsięwzięć integracyjnych i aktywizujących innych niż szkoleniowe, liczba zrealizowanych projektów współpracy, w tym projektów współpracy międzynarodowej oraz przez wskaźniki rezultatu, tj. liczba osób przeszkolonych w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem, liczba osób które wzięły udział w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących mieszkańców.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gostycyn na lata 2012-2017

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gostycyn została przyjęta uchwałą nr XX/149/12 przez Radę Gminy Gostycyn w dniu 30 października 2012 r. Jej celem jest stworzenie długofalowego systemu rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych zaobserwowanych na terenie Gminy Gostycyn oraz planowanie i realizacja wyznaczonych zadań w zakresie polityki społecznej.

Poniżej przedstawione zostały obszary działań i cele strategiczne, w zakresie rozwiązywania problemów pomocy społecznej na terenie Gminy Gostycyn:

Tabela 1. Obszary działań strategii

Obszary działania	Cele strategiczne
Instytucjonalna i rodzinna opieka nad dzieckiem	➤ Wielofunkcyjny system rodzin zastępczych
Niepełnosprawność	➤ Przyjazny system wsparcia dla osób niepełnosprawnych ➤ Instytucjonalne formy pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych
Wykluczenie społeczne	➤ Sprawny system zapobiegania kryzysom w rodzinie ➤ Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ➤ Sprawny system profilaktyczno – terapeutyczny dla osób uzależnionych i współuzależnionych
Współpraca instytucjonalna	➤ Dobrze poinformowane i sprawnie działające instytucje wspierające politykę społeczną

Źródło: Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gostycyn na lata 2012-2017

W związku z powyższym, *Lokalny Program Rewitalizacji* niewątpliwie przyczyni się do osiągnięcia założonych celów w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gostycyn. Realizacja założeń przedmiotowych dokumentów wpłynie na zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwiększenie aktywności mieszkańców.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gostycyn

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gostycyn uchwalone zostało Uchwałą NR XXII/176/12 Rady Gminy Gostycyn z dnia 20 grudnia 2012 r.

Dokument ten jest podstawowym dokumentem planistycznym, który kształtuje politykę gospodarowania przestrzenią na obszarze Gminy. Ponadto, wyznacza obszary, które objęte są planami miejscowymi, ze względu na przepisy szczególne lub istniejące na tych terenach uwarunkowania.

W Studium określono cele, które korespondują z ustaleniami Strategii Rozwoju Gminy z 2007 roku i zapewniają warunki jego realizacji w aspekcie przestrzennym. Celem nadrzędnym jest: *„Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez tworzenie miejsc pracy, rozwój wielofunkcyjny oraz właściwą realizację zadań Gminy”*.

Przy opracowywaniu *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn*, uwzględnione zostały zapisy przedstawione w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gostycyn. W związku z tym, oba dokumenty są ze sobą kompatybilne. Niniejszy *Program* będzie realizował cele szczegółowe dotyczące sfery społeczno-gospodarczej, ładu przestrzennego i ochrony przyrody oraz środowiska kulturowego, a także zagadnień infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Realizacja polityki przestrzennej Gminy, nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek zgodności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z ustaleniami w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, który jest samodzielnym aktem planistycznym stanowiącym podstawę do opracowywania i uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Gostycyn posiada około 30 aktualnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 8 m. p. z. p. dotyczy obszarów rewitalizowanych:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych w obrębach geodezyjnych: Gostycyn, Pruszcz, Wielki Mędromierz, Łyskowo, Piła i Bagienica w Gminie Gostycyn, który został przyjęty Uchwałą nr VII/48/2015 przez Radę Gminy Gostycyn z dnia 30 kwietnia 2015 roku,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych w obrębie geodezyjnym Piła w Gminie Gostycyn, który został przyjęty Uchwałą nr XXXVI/307/14 przez Radę Gminy Gostycyn z dnia 12 czerwca 2014 roku,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych w obrębach geodezyjnych: Gostycyn, Pruszcz, Wielki Mędromierz i Piła w Gminie Gostycyn, który został przyjęty Uchwałą nr Nr XI/82/11 przez Radę Gminy Gostycyn z dnia 17 listopada 2011 roku,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Piła – skansen” w gminie Gostycyn, który został przyjęty Uchwałą nr IV/26/11 przez Radę Gminy Gostycyn z dnia 24 lutego 2011 roku,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu obszaru gminy Gostycyn w obrębach geodezyjnych: Gostycyn, Pruszcz, który został przyjęty Uchwałą nr XIII/73/07 przez Radę Gminy Gostycyn z dnia 15 października 2007 roku,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu obszaru Gminy Gostycyn w obrębach geodezyjnych: Gostycyn, Pruszcz, który został przyjęty Uchwałą nr XLIV/238/06 przez Radę Gminy Gostycyn z dnia 21 czerwca 2006 roku, (zmieniony Uchwałą Rady Gminy Gostycyn nr VII/48/2015 z dnia 30.04.2015),
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych we wsi Gostycyn, Łyskowo i Pruszcz, który został przyjęty Uchwałą nr Nr VI/34/03 przez Radę Gminy Gostycyn z dnia 1 marca 2003 roku,
- Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Gostycyn obejmujących tereny w Gostycynie i Pruszcz, który został przyjęty Uchwałą nr XXXI/209/97 przez Radę Gminy Gostycyn z dnia 22 listopada 1997 roku.

Powyższe dokumenty zostały uwzględnione podczas tworzenia *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn* i są ze sobą komplementarne.

3. Uproszczona diagnoza Gminy Gostycyn z wnioskami

Uproszczona diagnoza Gminy Gostycyn zawiera aktualne informacje dostępne na dzień opracowywania dokumentu, jej zakres obejmuje lata 2010-2016. Gmina Gostycyn jest gminą o charakterze wiejskim, położoną w południowej części powiatu tucholskiego w województwie kujawsko-pomorskim. Gmina sąsiaduje z siedmioma gminami: Kęsowo, Tuchola, Cekcyn, Lubiewo, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Koronowo. Na jej obszarze znajduje 10 sołectw do których należą: Bagienica, Gostycyn, Łyskowo, Mała Klonia, Pruszcz, Przyrowa, Wielka Klonia, Wielki Mędromierz, Piła oraz Kamienica.

W celu delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji Gmina Gostycyn poddana została analizie pod kątem występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Rozdział ten przedstawia wnioski i spostrzeżenia wynikające z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej.

Sfera społeczna

Na koniec roku 2016 liczba ludności w Gminie Gostycyn wynosiła 5 232 mieszkańców, co stanowiło 10,81% ludności powiatu tucholskiego i 0,26% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. W stosunku do roku 2010 odnotowano spadek liczby ludności Gminy w 2016 roku o 0,61%. Struktura podziału mieszkańców Gminy ze względu na płeć mieszkańców, wskazuje na delikatną przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet (w 2016 r. mężczyźni stanowili – 50,16% liczby ludności Gminy).

Tabela 2. Liczba ludności na terenie Gminy Gostycyn, powiatu tucholskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2010-2016

Wyszczególnienie			2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	osoba	Gmina Gostycyn	5 264	5 270	5 264	5 219	5 233	5 218	5 232
		powiat tucholski	48 158	48 187	48 327	48 283	48 381	48 381	48 416
		województwo kujawsko-pomorskie	2 098 711	2 098 370	2 096 404	2 092 564	2 089 992	2 086 210	2 083 927

Źródło: Dane GUS, Dziedziczne Bazy Wiedzy

Prognoza demograficzna liczby mieszkańców Gminy Gostycyn, opublikowana przez GUS, wskazuje na spadek liczby ludności do 2030 roku.

Kolejnym niekorzystnym zjawiskiem demograficznym występującym na terenie Gminy jest rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym i coraz mniejszy udział w społeczeństwie osób młodych. Ponadto, wydłużenie życia społeczeństwa będzie miało daleko idące konsekwencje na rynku pracy.

Tabela 3. Udział Ludność wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem (dane dla Gminy Gostycyn), w latach 2010-2016

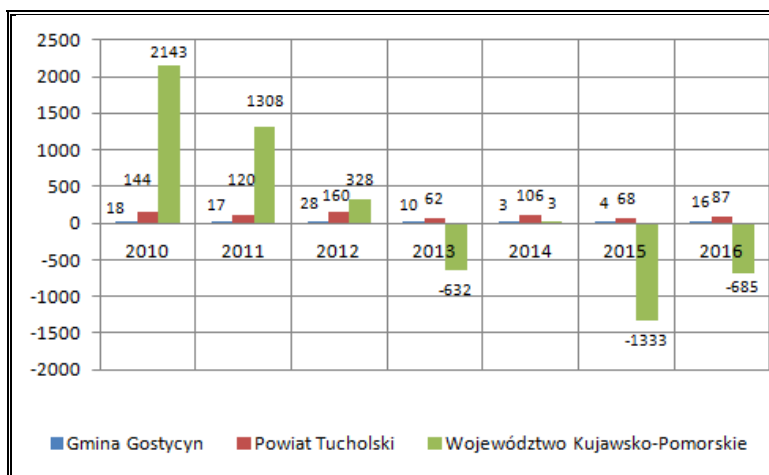
Wyszczególnienie		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem								
w wieku przedprodukcyjnym	%	22,5	22,3	21,9	21,0	20,8	20,3	20,2
w wieku produkcyjnym	%	64,2	63,9	63,7	63,9	63,5	63,1	62,5
w wieku poprodukcyjnym	%	13,3	13,8	14,4	15,1	15,7	16,6	17,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wartość przyrostu naturalnego w roku 2016 na terenie Gminy kształtowała się na dodatnim poziomie, co świadczy o przewadze liczby urodzeń żywych nad liczbą zgonów. Porównując jednak rok 2010 z rokiem 2016 nastąpił spadek wartości tego wskaźnika o 11,11%. W ostatnich latach na terenie Gminy, zaobserwowano ujemny wskaźnik salda migracji. Jest to niekorzystne zjawisko mające wpływ na sytuację gospodarczą tego obszaru.

Źródło: Dane GUS, Dziedziczne Bazy Wiedzy

Wykres 1. Przyrost naturalny w Gminie Gostycyn, powiecie tucholskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dane GUS, Dziedziczne Bazy Wiedzy

Jednostką realizującą zadania w zakresie pomocy społecznej na terenie Gminy Gostycyn jest GOPS. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez ww. jednostkę w 2016 roku, najwięcej osób korzystało z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (69,48%) oraz bezrobocia (30,92%). Do osób tych również należą również osoby nieaktywne zawodowo. Ma to wpływ na występujące nierówności społeczne pomiędzy mieszkańcami, a co za tym idzie wykluczenie społeczne. Na przestrzeni lat 2010-2016, zgodnie z danymi GUS, liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej spadła o 24,49%. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wynosił w 2016 roku 10% (dane GUS). W tym czasie zarejestrowano również 185 gospodarstw domowych korzystających z ww. pomocy (dane GUS).

W związku z różnym poziomem warunków materialno - bytowych mieszkańców oraz przekazywanych wartości z pokolenia na pokolenie, na terenie Gminy występuje częściowo zjawisko podziału mieszkańców. Występujący dystans i hierarchia między ludźmi ze względu na zamożność, wykształcenie i wykonywany zawód wpływa na brak integracji społecznej, prowadząc często do wykluczenia społecznego części mieszkańców. Wpływa to również na pogłębianie się alienacji osób starszych i związany z tym problem osamotnienia tych osób.

Sfera gospodarcza

W 2016 roku na terenie Gminy Gostycyn funkcjonowało 377 podmiotów gospodarczych. Podobnie jak w powiecie tucholskim przeważają tu podmioty prywatne – w 2016 stanowiły one 96,02% wszystkich podmiotów działających na obszarze Gminy Gostycyn (w powiecie – ponad 94,94%). Wśród podmiotów sektora prywatnego największy udział mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, co jest zgodne z tendencją w powiecie. Biorąc pod uwagę liczbę przedsiębiorców w sektorze prywatnym według sekcji PKD 2007 funkcjonujących na terenie Gminy Gostycyn można zauważyć, że największa ilość podmiotów działa w sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe. W latach 2010-2016 nastąpił niewielki wzrost podmiotów gospodarczych o ok. 1,62%. Słaba przedsiębiorczość mieszkańców danego terenu wpływa na występujące bezrobocie. W 2016 roku na obszarze Gminy Gostycyn, odnotowano 307 osób bez pracy, co stanowiło 9,4% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Jest to wartość wyższa niż ta którą przyjmuje wskaźnik dla całego województwa (7,6%).

Źródło: Dane GUS, Dziedziczne Bazy Wiedzy

Potencjał społeczno-gospodarczy Gminy związany jest z dominującą jej funkcją rolniczą. Z uwagi na wytwarzane produkty żywnościowe i surowce dla przetwórstwa spożywczego, duża część mieszkańców utrzymuje się wyłącznie z pracy w indywidualnych gospodarstwach. W ostatnim okresie sytuacja dochodowa gospodarstw rolnych nie kształtuje się na dobrym poziomie. Trudności w zbyciu własnych produktów, wpłynęły na zmniejszenie opłacalności ich produkcji i sprzedaży. Potwierdza to chociażby, spadek w latach 2010-2016 o 14,29% liczby podmiotów gospodarczych (wg sekcji i działów PKD 2007) związanej z rolnictwem – A.01. Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową. W ostatnich latach nie obserwuje się na terenie Gminy Gostycyn silniejszego rozwoju turystyki, o czym świadczy chociażby brak przyrostu liczby miejsc noclegowych (w latach 2010-2016, odnotowano ich spadek o 56,96%). Obszar ten charakteryzuje się potencjałem turystycznym z powodu występujących tu walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz możliwości spędzania aktywnego wypoczynku. Ograniczona dostępność (zły stan dróg), często jednak, zniechęca turystów do odwiedzania tych miejsc.

Źródło: Dane GUS, Dziedziczne Bazy Wiedzy

Odpowiednia stymulacja potencjału gospodarczego i turystyki tego terenu, poprzez aktywizację gospodarczą i restrukturyzację rynku pracy w kierunku rozwoju działalności pozarolniczych, w przyszłości może wpłynąć na poprawę efektywności gospodarowania. Istotną rolą jest m.in. wykorzystania turystyki i przetwórstwa rolnego w celu zwiększenia liczby miejsc pracy dla mieszkańców. Na bazie walorów turystycznych tego terenu możliwe jest wykreowanie produktów turystycznych skierowanych do konkretnych grup odbiorców, zainteresowanych turystyką aktywną, czy wypoczynkową.

Na terenie Gminy w chwili obecnej nie wykorzystuje się w pełni potencjału występujących na jej terenie możliwych ponadregionalnych produktów turystycznych, które stanowią kopalnia węgla brunatnego w Pile oraz Stacji PKP Pruszcz. W Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2020, ww. obszar w Pile znajduje się na liście potencjalnych markowych produktów turystycznych bazujących na walorach przyrodniczych i/lub kulturowych, co potwierdza potencjał możliwości tego miejsca. Współpraca lokalnej społeczności przy tworzeniu i wdrażaniu ww. produktów turystycznych wpływa na jakość ich życia, poprzez powstawanie nowych miejsc pracy, dodatkowych źródeł dochodu oraz wzmacnianie konkurencyjności oferty turystycznej i przynależności mieszkańców do miejsca zamieszkania.

Sfera środowiskowa

Pokrywające teren Gminy gleby cechują się najlepszą w powiecie przydatnością rolniczą, jednakże występujące na terenie Gminy wody powierzchniowe – jeziora w chwili obecnej poddane są intensywnemu wpływowi działalności rolniczej, co powoduje przyspieszone tempo procesów ich starzenia i zarastania, przykładem czego jest Jezioro Gostycyn.

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gostycyn na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019

Jednym z istotnych zagrożeń na terenie Gminy Gostycyn w zakresie środowiska jest występujące stężenia B(a)P, które spowodowane jest niską emisją z indywidualnego ogrzewania budynków. Ich źródłem jest wykorzystywanie tradycyjnych źródeł ciepła (kotłownie lokalne oraz piece indywidualne spalające znaczną ilość tradycyjnych paliw). Gmina posiada opracowany w związku z tym problemem Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, który potwierdza konieczność prowadzenia działań wpływających na ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery.

Gmina charakteryzuje się dużym potencjałem przyrodniczym i krajobrazowym. Obszar Gminy leży w dorzeczu Brdy oraz jest pokryty różnymi obszarami chronionymi (Rezerwat przyrody Dolina Rzeki Brdy, Tucholski Park Krajobrazowy, OChK Zalewu Kornowskiego, OChK Doliny rzeki Kamionki, OChK Doliny rzeki Sępoleńki, Obszar Natura 2000 Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich, Obszar Natura 2000 Bory Tucholskie). Potencjał przyrodniczy kształtuje również znajdujący się tutaj Północny Korytarz Ekologiczny.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Gmina Gostycyn nie jest obszarem o dużym ruchu budowlanym, w związku z czym nie posiada znacznych rozległych terenów inwestycyjnych.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gostycyn

Ponadto, na obszarze Gminy występują przestrzenie zdegradowane (23,60 ha). Należą do nich nieużytkowane obiekty, tereny na których realizowano działalności: rolniczej (zajmowane pod zabudowę, w tym służące hodowli) w sołectwie Kamienica, transportowe w sołectwie Pruszcz oraz teren eksploatacji kopalin, możliwy do adaptacji na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego w sołectwie Piła.

Na terenie Gminy występują budynki użyteczności publicznej nie przystosowane do prowadzenia działalności społecznej oraz zabytki, które są w złym stanie technicznym. Dużym problemem jest brak w miejscowości Piła jakichkolwiek obiektów użyteczności publicznej do wykorzystania w zakresie prowadzenia działalności społecznej. Na obszarze Gminy znajdują się także tereny pod rozwój społeczno-gospodarczy.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Zapotrzebowanie na ciepło wykorzystywane na cele grzewcze mieszkańcy zaspokajają przy wykorzystaniu: kotłowni lokalnych opalanych węglem, olejem oraz biomasą zaopatrujące w ciepło zakłady handlowo-usługowe na terenie Gminy; kotłowni zlokalizowanych na terenie placówek oświatowo-wychowawczych Gminy, głównie zasilanych olejem opałowym i pelletem. Indywidualne źródła ciepła charakterystyczne dla mieszkalnictwa jednorodzinnego są zasilane głównie węglem i biomasą. Gmina Gostycyn nie jest również zaopatrywana w gaz ziemny. Potrzeby z zakresu gazownictwa pokrywane są częściowo przez mieszkańców za pomocą dostaw gazu płynnego LPG, dostarczanego w butlach gazowych przez okoliczne firmy. Zasilanie odbiorców końcowych w energię elektryczną odbywa się za pomocą linii elektroenergetycznych o napięciu 15 kV, pracujących w oparciu o stację GPZ 110/15 kV w Tucholi oraz w Sępólnie Krajeńskim. Sieć wodno-kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie i gwarantuje wysoką jakość życia mieszkańcom. Na terenie Gminy Gostycyn zlokalizowane są trzy czynne ujęcia i 4 stacje uzdatniania wody w miejscowościach: Bagienica, Wielki Mędromierz, Pruszcz i Piła oraz jedno awaryjne (nie eksploatowane) w miejscowości Kamienica. Gmina obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków w Tucholi.

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Gostycyn

Wnioski z diagnozy

Reasumując, na podstawie przeprowadzonej analizy obecnej sytuacji Gminy Gostycyn, zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy: starzejące się społeczeństwo – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, duży udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (osoby ubogie, bezrobotne, nieaktywne zawodowo), spadek ilości podmiotów gospodarczych. Warto zauważyć powiązanie problemów natury przestrzennej, technicznej, społecznej i gospodarczej. Gmina posiada w swoim zasobie obiekty i infrastrukturę, która charakteryzuje się niewystarczającym stanem technicznym i jest niedostosowana do prowadzenia działalności społeczno-gospodarczej oraz ma negatywny wpływ na rozwój Gminy, ponadto, problemem jest dostępność do obiektów związana z niskiej jakości siecią drogową i występowanie przestrzeni zdegradowanych.

4. Obszar zdegradowany Gminy Gostycyn

Definicje stanu kryzysowego i obszaru zdegradowanego

Obecność stanu kryzysowego powodowana jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych takich jak m.in.: niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Negatywne zjawiska społeczne współwystępują z negatywnymi zjawiskami z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

W celu przeprowadzenia procesu rewitalizacji na danym terenie, należy wyznaczyć obszar zdegradowany, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to zarówno obszarów miejskich jak i wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym obszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z tych podobszarów.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych, definiują obszar zdegradowany jako obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Stan kryzysowy jest to stan, który spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, które współwystępują z negatywnymi zjawiskami w co najmniej w jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Gostycyn posłużono się wskaźnikami, które najwierniej oddają istotę problemów występujących na przedmiotowym obszarze.

Wyznaczanie obszaru zdegradowanego:

Analizie poddane zostały wszystkie sołectwa wchodzące w skład Gminy Gostycyn wg stanu na rok 2016. Przy wyborze obszarów zdegradowanych wykorzystano dane liczbowe, którymi dysponował Urząd Gminy w Gostycynie i jego jednostki organizacyjne: liczba ludności, liczba osób w wieku poprodukcyjnym, liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, powierzchnia sołectw, występujące przestrzenie zdegradowane oraz zarejestrowane podmioty gospodarcze osób fizycznych.

Zasady przedstawiają odmienne sposoby wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla gmin miejskich, wiejskich oraz miejsko - wiejskich. Zgodnie z *Zasadami*, Gmina Gostycyn została zaliczona do gmin wiejskich. Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez wskazanie miejscowości wykazujących stan kryzysowy (za obszar zdegradowany uważa się całą miejscowość, w której stwierdzono występowanie stanu kryzysowego), a wskazanie obszaru rewitalizacji zależne jest od wybranego celu rewitalizacji.

Delimitacja obszaru zdegradowanego w gminach wiejskich odbywa się w podziale na miejscowości lub sołectwa, w zależności od tego, który podział zostanie przez Gminę uznany za bardziej właściwy do przeprowadzenia analizy sytuacji. Następnie każdy ze wskazanych obszarów należy zdiagnozować za pomocą wskaźników. Te miejscowości lub sołectwa, w których zidentyfikuje się szczególną koncentrację problemów, będą mogły być uznane za obszar rewitalizacji.

Proces delimitacji obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Gostycyn przebiegał następująco:

1. Dla wszystkich sołectw przeprowadzono diagnozę, mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.
2. Do obszaru zdegradowanego zaliczono sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:
 - a) na terenie sołectwa identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwie wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy,
 - b) na terenie sołectwa znajdują się przestrzenie zdegradowane lub gmina może zaproponować inne kryterium reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko).

Dla poszczególnych sołectw posłużono się różnymi kryteriami (wyboorem wskaźników), jednak zgodnie z zasadami określonymi powyżej.

3. Obszar zdegradowany może stanowić jedna miejscowość/sołectwo lub kilka miejscowości/sołectw.

Tabela 4. Charakterystyka poszczególnych sołectw Gminy Gostycyn

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia (ha)	Liczba ludności
Bagienica	902,73	289
Gostycyn	2164,26	1754
Łyskowo	1531,20	351
Mała Klonia	829,12	331
Pruszcz	3342,51	865
Przyrowa	621,79	152
Wielka Klonia	1507,77	485
Wielki Mędromierz	1344,69	374
Kamienica	950,00	554
Piła	370,00	136
RAZEM GMINA GOSTYCYN	13 564,07	5 291

Źródło: Dane UG

Tabela 5. Dane do analizy wskaźnikowej

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Liczba ludności	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Powierzchnia przestrzeni zdegradowanych w ha
Bagienica	49	289	28	5	184	0
Gostycyn	297	1754	111	80	1146	0
Łyskowo	56	351	24	16	221	0
Mała Klonia	44	331	58	7	219	0
Pruszcz	147	865	113	25	555	16,6
Przyrowa	28	152	18	0	90	0
Wielka Klonia	70	485	56	12	293	0
Wielki Mędromierz	72	374	46	12	237	0
Kamienica	88	554	31	13	349	2,6
Piła	31	136	13	3	78	4,4
RAZEM GMINA GOSTYCYN	882	5 291	498	173	3 372	23,60

W sołectwie Pruszcz przestrzenią zdegradowaną objęto nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności transportowe, tj. tereny po byłym PKP. W Pruszczu znajduje się nieczynna stacja kolejowa, dawna stacja węzłowa, gdzie krzyżują się dwie linie normalnotorowe:

- Linia Tuchola – Pruszcz – Koronowo, kiedyś pełniła funkcję przewozów pasażerskich. Obecnie wykorzystywana jest okazjonalnie do przewozów towarowych.
- Linia Świecie – Pruszcz Więcbork – Złotów jest przeznaczona do rozbiórki.

Pruszcz Bagienica jest zamkniętą stacją dla potrzeb technicznych. Ruch pociągów pasażerskich zakończył się tutaj we wrześniu 1996 roku. Stacja została zbudowana na początku XX wieku. Przed zamknięciem stacja posiadała 5 torów głównych, z których 4 znajdowały się przy dwukrawędziowych peronach wyspowych. Ruch pociągów prowadzony był przez nastawnie "PB" i "PB1", które posiadały urządzenia mechaniczne scentralizowane z sygnalizacją kształtową. Obecnie na stacji czynne są tylko 3 tory (1, 3, 5), a rozjazdy są zamykane kluczami i obsługiwane przez drużynę manewrową. W miejscu tym zachowała się czynna lokomotywnia, posiadająca 5 stanowisk. Główny budynek stacyjny zamieszkały, jest w stanie dobrym, zaś drugi budynek dworcowy w środku jest rozszabrowany, ale zewnątrz jeszcze dobrze się prezentuje. Kompleks dworca PKP popada w coraz większą ruinę. Tylko nieliczne budynki - sam obiekt dworca oraz budynki mieszkalne, są jeszcze w stanie pozwalającym na ich bezpieczne użytkowanie. Pozostałe obiekty grożą zawaleniem i zostały częściowo ogrodzone przez właściciela gruntu - PKP. W podobnym stanie są również urządzenia techniczne stacji - od lat nie używane, niezabezpieczone przed korozją i nie konserwowane elementy ulegają coraz większemu zniszczeniu i stanowią poważne zagrożenie bezpieczeństwa. Próba ocalenia stacji węzłowej Pruszcz Bagienica oraz istniejącego przy nim osiedla kolejarskiego były organizowane od 2005 r. festyny kolejarskie. Gromadziły one miejscową społeczność, miłośników kolei oraz turystów w sezonie letnim przebywających w Borach Tucholskich. Mimo wielu trudności natury ekonomicznej samorząd gminny z mieszkańcami wsi starał się rozwijać tę miejscowość. Brak zainteresowania współpracą ze strony właściciela obiektów i wystarczających środków finansowych samorządu, uniemożliwił odnowę przestrzeni zdegradowanej. W związku z możliwością wystąpienia podobnych zagrożeń w ramach realizacji niniejszego Programu Rewitalizacji podjęto decyzje o przesunięciu działań związanych z odnową przestrzeni zdegradowanej na listę projektów uzupełniających.

W sołectwie Kamienica za przestrzeń zdegradowaną uznano obszar znajdujący się na obrzeżach sołectwa - obszar po byłej bażanciarni. Tereny ten zajmowane były pod zabudowę służącą hodowli z zagospodarowaniem towarzyszącym i infrastrukturą obsługującą. Przestrzenie te można wykorzystać na rzecz adaptacji do celów rozwoju społecznego lub gospodarczego.

W sołectwie Piła przestrzeń zdegradowana obejmuje obszar działki nr 883/2 i część działki nr 880 (z wyłączeniem części LS) o łącznej pow. 4,4ha (883/2 = 2,33 ha, część działki 880 = 2,07 ha). Obszar ten został wskazany na rysunku nr 5 w Rozdziale 6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji. Wskazane działki są wpisane do rejestru zabytków. W przeszłości funkcjonowała na tym terenie podziemna kopalnia węgla brunatnego BUKO, a następnie OLGA. Na mapach archiwalnych znajdujących się w zasobach Archiwum Państwowego w Bydgoszczy wyrysowane zostały szyby, sztolnie i stare zroby kopalni. W przeszłości istniały tam również zabudowania gospodarcze kopalni OLGA w postaci kilku budynków. Do dnia dzisiejszego istnieją pozostałości fundamentów i betonowe elementy infrastruktury technicznej kopalni zewidencjonowane w trakcie prowadzonych badań archeologicznych uniemożliwiające rolnicze korzystanie z tych terenów. Działki obecnie stanowią grunt rolny VI klasy i nieużytki. Ze względu na funkcjonowanie na tym obszarze kopalni i zdeformowanie powierzchni w postaci starych zrobów kopalnianych i zapadlisk, po wojnie uruchomiono na tych działkach żwirownię funkcjonującą do lat 80-tych XX wieku, po czym żwirownię zrekultywowano. Do dnia dzisiejszego grunt jest niestabilny (ostatnie zapadnięcie się gruntu, a właściwie szybu wentylacyjnego kopalni OLGA nastąpiło w 2002 roku – powstało zapadlisko pokopalniane) dlatego obszar nie został wykorzystany do tej pory gospodarczo lub na cele mieszkaniowe. Ze względu na niestabilność tych gruntów w roku 2008 na zlecenie Gminy Gostycyn przeprowadzono badania geologiczne terenu w Pile. Badania przeprowadził Główny Instytut Górnictwa z Katowic. Dokumentacja z badań dostępna jest na stronie BIP Gminy Gostycyn (link: <http://bip.gostycyn.pl/Article/get/id,16899.html>). Ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa budynkom zlokalizowanym na terenach pogórnich na Osiedlu Leśnym w Pile badaniem objęto teren istniejącego Osiedla Leśnego przyległego bezpośrednio do przestrzeni zdegradowanej. W podsumowaniu wyników badań przez GIG (str. 27 dokumentu) stwierdza się, że:

„Pogórnice przekształcenia powierzchni terenu w rejonie osiedla Leśnego pozwalają zaliczyć go do kategorii B2,2 terenów pogórnich (kategorie terenu górniczego likwidowanych kopalń ze względu na ograniczenia w wykorzystaniu dla celów budowlanych). Teren taki jest przydatny do celów budowlanych warunkowo. Możliwe jest jego budowlane zagospodarowanie pod warunkiem uzdatnienia podłoża (przez podsadzenie pustek)

względnie zastosowanie specjalnych sposobów posadowienia obiektów budowlanych. Prace uzdatniające (projekt) muszą być poprzedzone dobrym rozpoznaniem warunków geologiczno-inżynierskich do głębokości położenia wyrobisk górniczych”.

Główny Instytut Górnictwa z Katowic po przeprowadzonych badaniach klasyfikuje ten teren jako pogórnicy. W dokumentacji z badań GIG stwierdza, iż w chwili obecnej występuje na tym terenie gorsza sytuacja, gdyż w przeszłości na obszarze tym nie stosowano technik „zamulania” i wypełniania wyrobisk tak jak obecnie w likwidowanych kopalniach. Zagrożenia deformacją powierzchni istnieją do dnia dzisiejszego. Wobec powyższego, na podstawie dokumentacji badań geologicznych, wyników badań i podsumowania Głównego Instytutu Górnictwa, grunty w Pile należy uznać jako grunt pogórnicy kategorii B2,2, zgodnie z „Zasadami dokumentowania warunków geologiczno-inżynierskich dla celów likwidacji kopalń” przygotowanymi na zlecenie Ministerstwa Środowiska.

W związku z powyższym uznano wskazany obszar pogórnicy jako przestrzeń zdegradowaną, której należy nadać nowe funkcje w ramach realizacji Programu Rewitalizacji koncentrujące się na turystycznym, społecznym i gospodarczym wykorzystaniu potencjału jedynych podziemnych kopalń węgla brunatnego w tej części kraju.

Charakterystyka poszczególnych jednostek strukturalnych na terenie Gminy Gostycyn

1. Sołectwo Bagienica

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi 16,67%. W przypadku sołectwa Bagienica wartość ta jest wyższa i wynosi 16,96%, co świadczy o niekorzystnej sytuacji.

Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze kształtował się powyżej średniej dla Gminy (średnia dla Gminy 9,41%), co również świadczy o sytuacji kryzysowej w tym zakresie.

Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa Bagienica była obecność przestrzeni zdegradowanej. Na terenie sołectwa taka przestrzeń nie występuje.

Tabela 6. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Bagienica

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera przestrzenno - infrastrukturalna
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Bagienica	16,96%	9,69%	0,00%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer.

W nawiązaniu do powyższego, obszaru sołectwa Bagienica nie można zaliczyć do obszaru zdegradowanego. Na jego terenie występują 2 problemy społeczne, jednak nie zidentyfikowano przestrzeni zdegradowanych.

2. Sołectwo Gostycyn

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi 16,67%. W przypadku sołectwa Gostycyn wartość ta jest wyższa i wynosi 16,93%, co świadczy o niekorzystnej sytuacji.

Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze kształtował się poniżej średniej dla Gminy (średnia dla Gminy 9,41%), co świadczy o sytuacji pozytywnej.

Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa Gostycyn był wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia dla Gminy wynosi. 5,13%).

Tabela 7. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Gostycyn

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera gospodarcza
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Gostycyn	16,93%	6,33%	6,98%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer.

W nawiązaniu do powyższego, obszaru sołectwa Gostycyn nie można zaliczyć do obszaru zdegradowanego. Na jego terenie nie występują 2 problemy społeczne oraz nie zidentyfikowano problemu z pozostałych sfer

3. Sołectwo Łyskowo

Na obszarze sołectwa Łyskowo występuje pozytywna sytuacja, gdyż wszystkie analizowane wskaźniki przyjmują wartości korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy.

Obszar ten nie można wobec tego uznać za zdegradowany. Na jego terenie nie występują problemy społeczne oraz nie zidentyfikowano problemu z pozostałych analizowanych sfer.

Tabela 8. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Łyskowo

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera gospodarcza
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Łyskowo	15,95%	6,84%	7,24%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

4. Sołectwo Mała Klonia

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi 16,67%. W przypadku sołectwa Mała Klonia wartość ta jest niższa, co świadczy o korzystnej sytuacji.

Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze kształtował się powyżej średniej dla Gminy (średnia dla Gminy 9,41%).

Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa Mała Klonia był wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia dla Gminy wynosi 5,13%)

Tabela 9. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Mała Klonia

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera gospodarcza
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Mała Klonia	13,29%	17,52%	3,20%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałymi sferami.

W nawiązaniu do powyższego, obszar sołectwa Mała Klonia nie można zaliczyć do obszaru zdegradowanego. Na jego terenie nie występują 2 problemy społeczne.

5. Sołectwo Pruszcz

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi 16,67%. W przypadku sołectwa Pruszcz wartość ta jest wyższa i wynosi 16,99%, co świadczy o niekorzystnej sytuacji.

Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze kształtował się powyżej średniej dla Gminy (średnia dla Gminy 9,41%).

Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa był wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia dla Gminy wynosi 5,13%), który również wskazuje na sytuację negatywną na tym obszarze.

Tabela 10. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Pruszcz

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera gospodarcza
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na

			danym obszarze
Pruszcz	16,99%	13,06%	4,50%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer.

W nawiązaniu do powyższego, sołectwo Pruszcz należy zaliczyć do obszaru zdegradowanego – na jego terenie zidentyfikowano 2 problemy społeczne, a do tego zidentyfikowano problem ze sfery gospodarczej.

6. Sołectwo Przyrowa

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi 16,67%. Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze kształtował się powyżej średniej dla Gminy (średnia dla Gminy 9,41%).

Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa Przyrowa była obecność przestrzeni zdegradowanej. Na terenie sołectwa taka przestrzeń nie występuje.

Tabela 11. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Przyrowa

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
Przyrowa	18,42%	11,84%	0%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od

średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer.

W nawiązaniu do powyższego, obszaru sołectwa Przyrowa nie można zaliczyć do obszaru zdegradowanego. Na jego terenie występują 2 problemy społeczne, jednak nie zidentyfikowano przestrzeni zdegradowanych.

7. Sołectwo Wielka Klonia

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi 16,67%. Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze przedstawia sytuację negatywną na tym obszarze. Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa Wielka Klonia była obecność przestrzeni zdegradowanej. Na terenie sołectwa taka przestrzeń nie występuje.

Tabela 12. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Wielka Klonia

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
Wielka Klonia	14,43%	11,55%	0%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

Obszary można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer.

W nawiązaniu do powyższego, obszaru sołectwa Wielka Klonia nie można zaliczyć do obszaru zdegradowanego, gdyż na jego terenie występuje tylko 1 problem społeczny oraz nie zidentyfikowano przestrzeni zdegradowanych.

8. Sołectwo Wielki Mędromierz

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi

16,67%. Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze przedstawia sytuację negatywną na tym obszarze. Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa Wielki Mędromierz była obecność przestrzeni zdegradowanej. Na terenie sołectwa taka przestrzeń nie występuje.

Tabela 13. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Wielki Mędromierz

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
Wielki Mędromierz	19,25%	12,30%	0%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer.

W nawiązaniu do powyższego, obszaru sołectwa Wielki Mędromierz nie można zaliczyć do obszaru zdegradowanego, gdyż pomimo, że na jego terenie występują 2 problemy społeczne, nie zidentyfikowano jednak przestrzeni zdegradowanych.

9. Sołectwo Kamienica

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi 16,67%. Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze przedstawia sytuację negatywną na tym obszarze. Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa Kamienica jest wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze, wskazującą na sytuację negatywną na tym obszarze.

Tabela 14. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Kamienica

Wyszczególnienie	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza
------------------	-----------------	-------------------

	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Kamienica	15,88%	5,60%	3,72%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer.

W nawiązaniu do powyższego, obszaru sołectwa Kamienica nie można zaliczyć do obszaru zdegradowanego, gdyż na jego terenie nie występują problemy społeczne.

10. Sołectwo Piła

Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Gostycyn ustalono, że udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Gostycyn wynosi 16,67%. Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze przedstawia sytuację negatywną na tym obszarze. Ostatnim wskaźnikiem wybranym dla sołectwa Piła jest wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze, wskazującą na sytuację negatywną na tym obszarze.

Tabela 15. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Piła

Wyszczególnienie	Sfera społeczna		Sfera gospodarcza
	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców sołectw Gminy	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Piła	22,79%	9,56%	3,85%
Wyjaśnienia			
Sytuacja negatywna Wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wyznaczona dla Gminy		Sytuacja pozytywna Wskaźnik przyjmuje wartość korzystniejszą niż średnia wyznaczona dla Gminy	

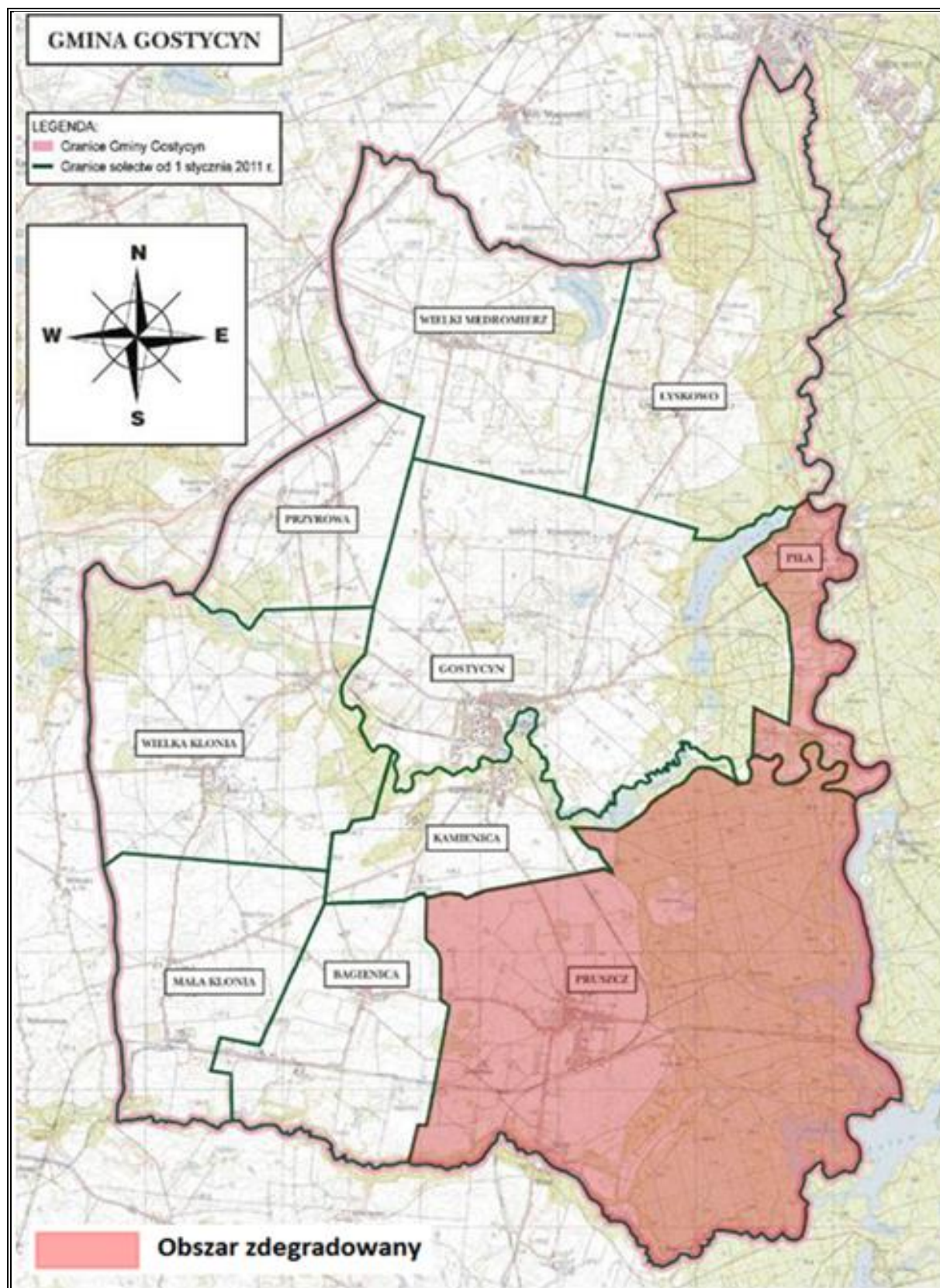
Źródło: Opracowanie własne

Obszar można uznać za zdegradowany, jeżeli na jego terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy oraz na terenie sołectwa konieczne jest zidentyfikowanie przestrzeni zdegradowanych lub występowanie innego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer.

W nawiązaniu do powyższego, obszaru sołectwa Piła kwalifikuje się do objęcia obszarem zdegradowanym, gdyż na jego terenie występują co najmniej 2 problemy społeczne oraz negatywna sytuacja w zakresie wskaźnika ze sfery gospodarczej.

Podsumowując, najbardziej zdegradowanymi obszarami są sołectwa, gdzie wystąpiły odchylenia wartości wskaźników dla dwóch wskaźników społecznych oraz przynajmniej jednego wskaźnika z pozostałych sfer. Obszary, na których zdiagnozowana została wzmożona koncentracja negatywnych zjawisk to sołectwa: Pruszcz i Piła. W związku z tym, zdecydowano o włączeniu przedmiotowych sołectw do obszaru zdegradowanego. Położenie i granice obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Gostycyn zostały przedstawione na poniższym rysunku. Przedmiotowy obszar stanowi podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Rysunek 2. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Gostycyn

Źródło: Opracowanie własne, <http://gostycyn.pl/dane>

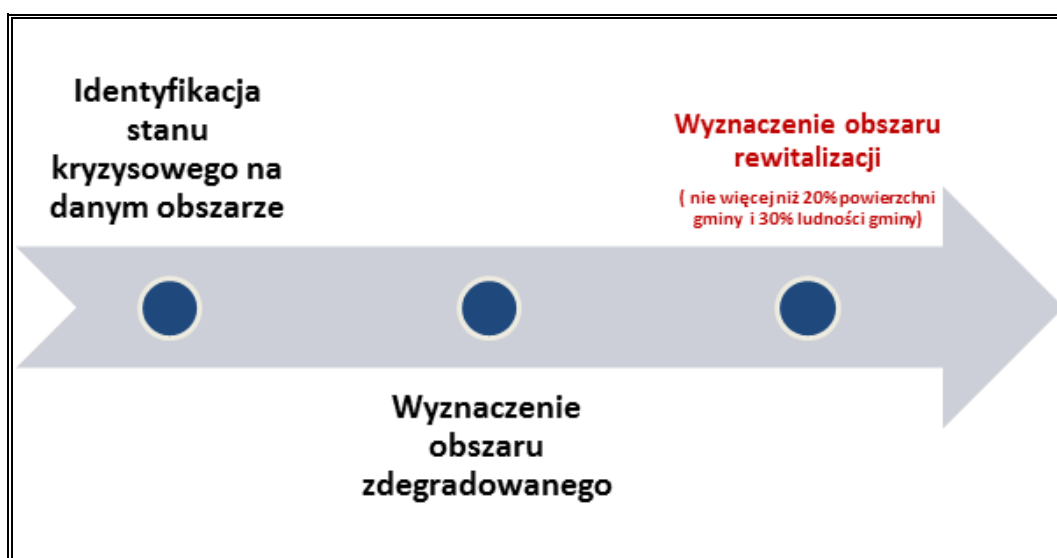
5. Obszar rewitalizacji Gminy Gostycyn

Metodyka wyboru obszaru rewitalizowanego

Wybór obszaru rewitalizowanego został dokonany na podstawie analizy opartej na:

- zapisie w ustawie o rewitalizacji dotyczącym wielkości i charakteru obszaru rewitalizacji,
- identyfikacji występujących na terenie Gminy Gostycyn problemów i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Rysunek 3. Schemat wyboru obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy o rewitalizacji

Na podstawie diagnozy stanu obecnego Gminy Gostycyn, analizy czynników i zjawisk kryzysowych występujących na przedmiotowym obszarze oraz wyznaczonego obszaru zdegradowanego, dokonano wyboru obszarów, które zostaną poddane rewitalizacji. Powierzchnia wyznaczona do podjęcia działań rewitalizacyjnych charakteryzuje się szczególnym stopniem degradacji.

Obszar rewitalizacji Gminy Gostycyn

Zgodnie z definicją, obszar rewitalizacji może obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić działania rewitalizacyjne. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz łącznie nie może obejmować powierzchni większej niż 20% powierzchni gminy oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania

problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe, powojenne lub pokolejne, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Na podstawie przedstawionej we wcześniejszym rozdziale analizy wskaźników degradacji, dokonano wyboru obszaru rewitalizacji, na którym podjęte zostaną działania rewitalizacyjne. Obszar ten składa się z podobszarów, które w największym stopniu wymagają interwencji w zakresie zmniejszenia stanu kryzysowego i ograniczenia wszelkich związanych z nim niekorzystnych zjawisk.

Obszar wyznaczony do rewitalizacji został określony na podstawie wskaźników przedstawionych w Rozdziale 4 (na obszarze tym mierniki osiągnęły wartości mniej korzystne niż średnia Gminy dla dwóch wskaźników społecznych i jednego wskaźnika z pozostałych sfer).

Na ich podstawie powyższych analiz, stwierdzono, że najbardziej niekorzystna sytuacja występuje na terenie sołectwa Pruszcz i Piła. Wybór ten uwarunkowany jest koncentracją negatywnych zjawisk (ilość wskaźników, których wyniki przyjmują wartość mniej korzystną niż średnia dla Gminy Gostycyn). Następnie analizowano, czy wskazane podobszary kwalifikują się do objęcia wsparciem, pod względem wymogów wskazanych w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., oraz Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Dotyczy to udziału liczby ludności i powierzchni. Obszar rewitalizacji nie może przekroczyć 30% liczby ludności Gminy i 20% powierzchni Gminy oraz uwzględniono przy jego wyborze zamierzony cel rewitalizacji.

W związku z powyższym, obszarem rewitalizacji objęto:

- część sołectwa Pruszcz (wyznaczono podobszar zamieszkiwany przez ludność – obszar zwartej zabudowy, gdzie kształtuje się życie społeczne), gdyż ponad połowę jego obszaru zajmują tereny leśne (obszary chronione), które nie mają wpływu na sytuację społeczno-gospodarczą mieszkańców
- sołectwo Piła.

Ponadto, Gmina musi wybrać i spełnić przynajmniej jeden z 4 zestawów kryteriów w odniesieniu do obszaru zdegradowanego lub jego części i tym samym zdecydować się na określony kierunek/ kierunki działań rewitalizacyjnych.

W związku z tym, zdecydowano się na realizację następujących celów:

Sołectwo Pruszcz	Sołectwo Piła
Cel D. rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej: – Miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, – Lokalny samorząd może wykazać przez sektor ngo udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących.	Cel A. rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej. – Występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego – Na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo – jezdnych brak publicznej infrastruktury aktywizacji, chyba że uzasadnione i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury: bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowej infrastruktury już istniejącej. Cel B. rewitalizacji przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej. – Występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego; – Na terenie gminy są zarejestrowane osoby bezrobotne. Cel D. rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej: – Miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, – Lokalny samorząd może wykazać przez sektor ngo udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących.

Źródło: Opracowanie na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

Na podstawie powyższej metodyki obszarem wyznaczonym do rewitalizacji jest obszar sołectwa Piła i sołectwa Pruszcz z wyłączeniem wschodniej części terenów leśnych.

Tabela 16. Liczba ludności i powierzchnie obszarów rewitalizowanych

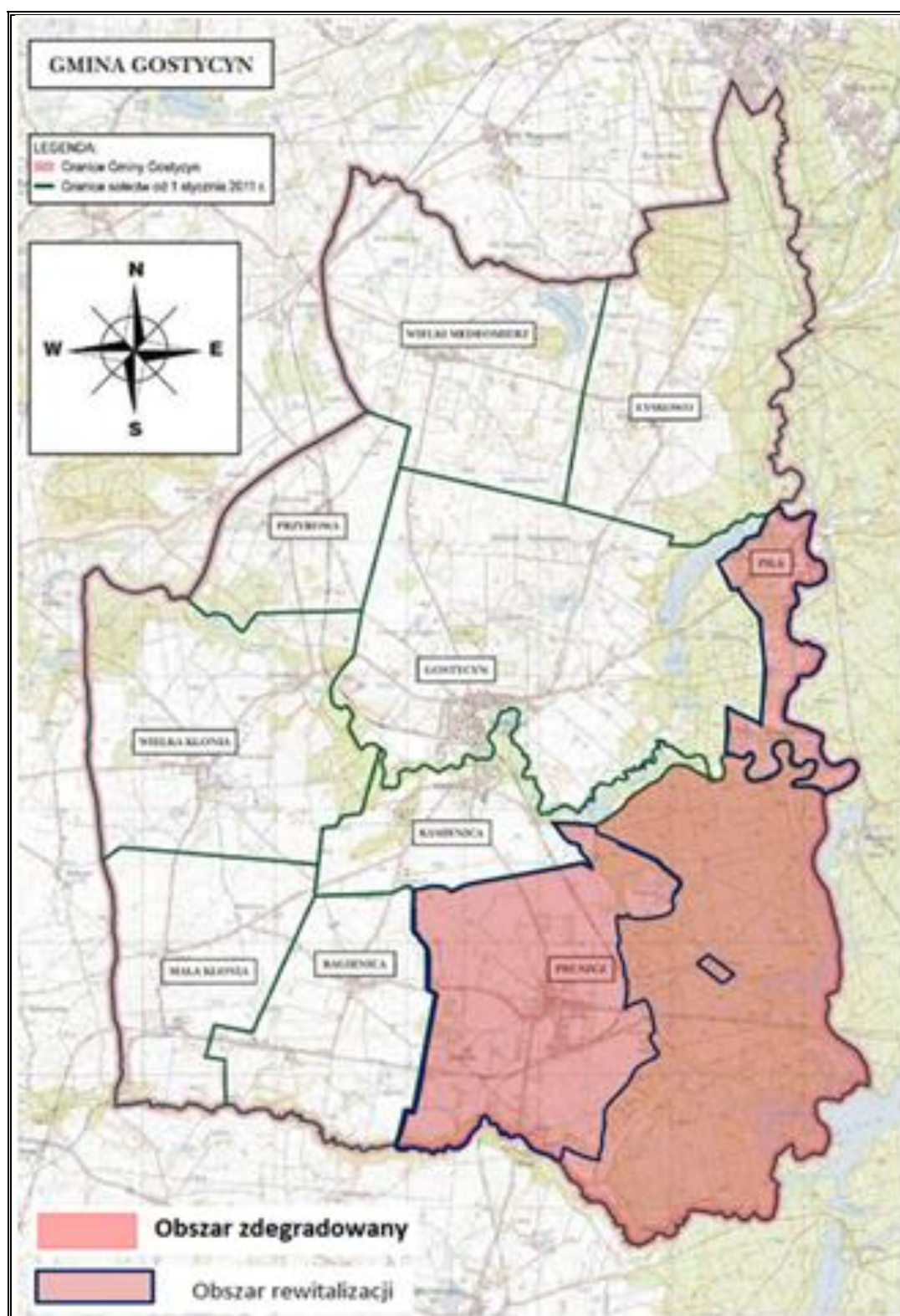
Podobszar	Sołectwo Pruszcz z wyłączeniem wschodniej części terenów leśnych	Sołectwo Piła	RAZEM OBSZAR REWITALIZOWANY
Liczba ludności	865	136	1 001
<i>Udział % liczby ludności podobszaru w liczbie ludności na terenie Gminy</i>	16,35%	2,57%	18,92%

Powierzchnia ha	1 375,17	370,0	1 745,17,00
<i>Udział % liczby powierzchni podobozaru w liczbie powierzchni na terenie Gminy</i>	10,14%	2,73%	12,87%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Gostycyn

Łącznie, obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 1 745,17, ha, co stanowi 12,87% powierzchni Gminy Gostycyn. Ponadto, obszar rewitalizacji jest zamieszkiwany łącznie przez 1 001 osoby, co stanowi 18,92% ogółu mieszkańców Gminy. W związku z powyższym, spełnione zostały wymagania dotyczące wyboru obszaru rewitalizacji określone w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., oraz Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Wybrane do rewitalizacji obszary mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Rysunek 4. Obszar rewitalizowany na terenie Gminy Gostycyn

Źródło: Opracowanie własne, <http://gostycyn.pl/dane>

Podobszar rewitalizacji części sołectwa Pruszcz dokładnie został przedstawiony w rozdziale 6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji. Przedstawiono tam również obszar działań rewitalizacyjnych w sołectwie Piła.

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Na podstawie analizy wskaźnikowej przedstawionej w poprzednich rozdziałach dokonano wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizowanego ze szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych. Poniżej dokonano szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizowanego w strefie społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Zasięg i skala występujących problemów w każdej ze stref dotyczy mieszkańców rewitalizowanych sołectw, jednakże skutki ich występowania mogą również przenosić się i oddziaływać na sytuację całej Gminy Gostycyn. Wszystkie zidentyfikowane problemy charakteryzują się większym natężeniem na terenie rewitalizowanym niż wyznaczona średnia dla Gminy Gostycyn. Informacje w szczegółowej diagnozy pochodzą z lat 2012-2016.

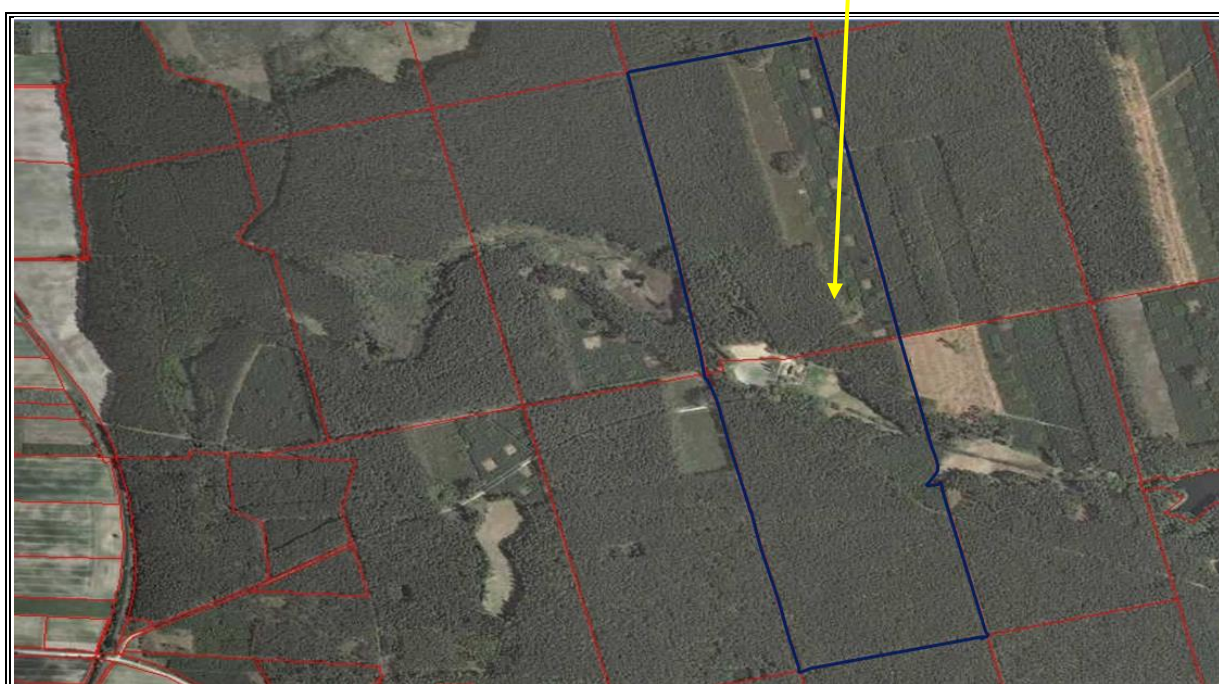
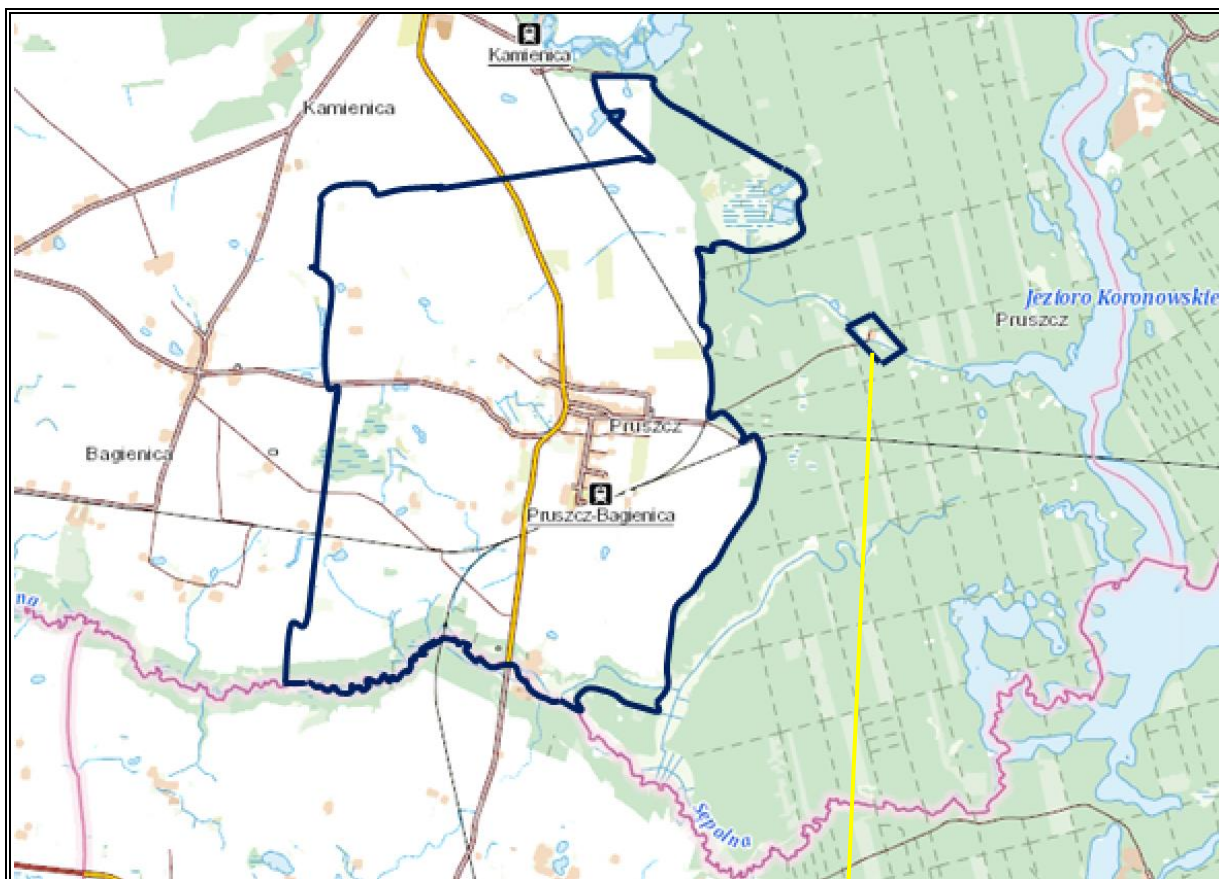
Objęte obszarem rewitalizacji podobszary położone są blisko siebie i charakteryzują się występowaniem podobnych problemów, w związku z tym poniżej przedstawiono szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji łącznie dla obszaru sołectwa Piła i obszaru sołectwa Pruszcz z wyłączeniem wschodniej części terenów leśnych. Ponadto, za każdym razem, gdy w dalszej części Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn, będzie mowa o podobszarze rewitalizacji Pruszcz, należy rozumieć jako sołectwo Pruszcz z wyłączeniem wschodniej części terenów leśnych, natomiast w przypadku podobszaru rewitalizacji Piła – całe sołectwo Piła.

OBSZAR REWITALIZACJI

Sfera społeczna

Podobszar rewitalizacji sołectwa Piła zajmuje powierzchnię 370 ha, co stanowi 2,73% powierzchni Gminy Gostycyn. Obszar ten zamieszkuje 136 osób, co stanowi 2,57% wszystkich mieszkańców Gminy. Jest to najmniej zaludniony obszar Gminy. Podobszar sołectwa Pruszcz został objęty w części obszarem rewitalizacji. Wyłączono z niego tereny leśne na wschodzie. W związku z powyższym, wyznaczony podobszar ten zajmuje powierzchnię 1 375,17 ha, co stanowi 10,14% powierzchni Gminy Gostycyn, a jest zamieszkiwany przez 865 osób, co stanowi 16,35 % wszystkich mieszkańców Gminy. Jest to podobszar drugi po sołectwie Gostycyn pod względem powierzchni i liczby ludności.

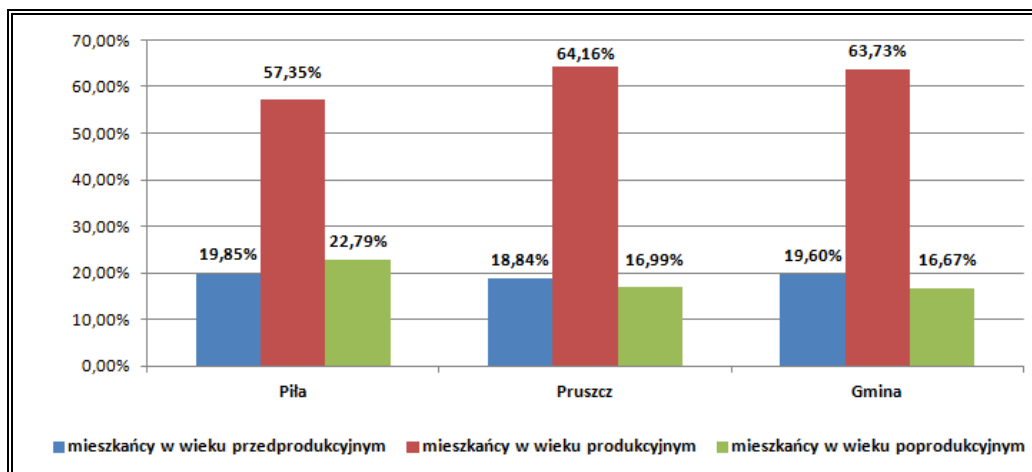
Podobszar rewitalizacji sołectwa Pruszcz:

Źródło: <http://geoportal.gov.pl/>

Ze względu na strukturę populacji, najliczniejszą grupę na rewitalizowanym terenie w 2016 roku stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym, następnie w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym. Na poniższych wykresach przedstawiony został udział % ludności wg ekonomicznych grup wieku do ogółu ludności na danym obszarze

Wykres 2. Udział % ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem obszaru rewitalizacji: podobszar Piła, podobszar Pruszcz z wyłączeniem wschodnich terenów leśnych w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Gostycyn

Zgodnie z powyższym wykresem, można zauważyć, że udział liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie rewitalizacji, zarówno podobszarze Piła jak i Pruszcza, był większy niż średni udział całej Gminy Gostycyn. Większy udział ludności w wieku poprodukcyjnym oraz mniejszy udział ludności w wieku produkcyjnym (w przypadku sołectwa Pruszcza), względem wartości dla Gminy wpływa niekorzystnie na sytuację demograficzną tego terenu. Rewitalizowany teren zamieszkuje duży odsetek osób starszych względem wskaźnika dla Gminy. Wobec powyższego, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, sytuacja ta może pociągać za sobą problemy dotyczące nasilenia na tych obszarach problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wpływać na wzrost wydatków w zakresie opieki społecznej.

Tabela 17. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na obszarze rewitalizowanych podobszarów w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Piła					
Ogółem	17	17	26	30	31
Kobieta	14	14	16	18	19
mężczyzna	3	3	10	12	12
Pruszcz					
Ogółem	104	115	128	138	147
Kobieta	80	86	92	97	104
mężczyzna	24	29	36	41	43

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Gostycyn

Zgodnie z powyższą tabelą, w latach 2012-2016 nastąpił wzrost liczby osób starszych. W podobszarze sołectwa Piła o 82,35% oraz w podobszarze sołectwa Pruszczy o 41,35%. W tym liczba kobiet wzrosła w Pile o 35,71%, a liczba mężczyzn, aż o 300%. W Pruszczy natomiast liczba kobiet wzrosła o 30%, a liczba mężczyzn o 79,17%. Narastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym powoduje, że ta grupa społeczna wymaga odpowiedniego wsparcia i pomocy ze strony Gminy. Ważnym aspektem jest więc uwzględnienie potrzeb tych osób w zakresie życia społecznego, w tym rozwinięcie oferty spędzania wolnego czasu, stworzenia dostępnych, bez barier miejsc publicznych. Brak oferty skierowanej dla seniorów w gminie, może mieć wpływ na stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia społecznego i marginalizowanie jako zbiorowości. W chwili obecnej osoby starsze mają ograniczony dostęp do zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych na wyznaczonym obszarze. W związku z tym, niezbędne jest podjęcie określonych działań, które będą miały na celu pomoc osobom starszym w codziennym życiu, ich integracja ze społeczeństwem oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Istotnym problemem na tym terenie jest również duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej. W sołectwie Pruszczy osoby te stanowią 13,06% ogólnej liczby ludności tego obszaru, a w sołectwie Piła 9,56%. Wskaźniki te przyjmują wartości powyżej wskaźnika dla całej Gminy Gostycyn (9,41%). Łączna liczba beneficjentów pomocy społecznej w Gminie wynosi 498 stąd, aż ponad ¼ pochodzi z obszaru rewitalizacji (126 osób). Jak wskazuje GOPS, wszystkie z tych osób objęte są pomocą z powodu ubóstwa, a także duża część również z powodu bezrobocia. Wśród beneficjentów pomocy znajdują się również osoby nieaktywne zawodowo. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę liczby osób korzystających z pomocy społecznej na terenie sołectwa Pruszczy i Piła.

Tabela 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie rewitalizowanych obszarów

Wyszczególnienie	SOŁECTWA	
	Pruszczy	Piła
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	113	13
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	41	4
Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	33	2
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: ubóstwa	113	13
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: niepełnosprawności	10	0

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: bezrobocia	19	2
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby	2	1
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: alkoholizmu	8	0

Źródło: GOPS w Gostycynie

Ze względu na problemy osób korzystających z pomocy społecznej konieczna jest realizacja projektów mających na celu aktywizację osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a także pobierających świadczenia z powodu bezrobocia, czy nieaktywnych zawodowo.

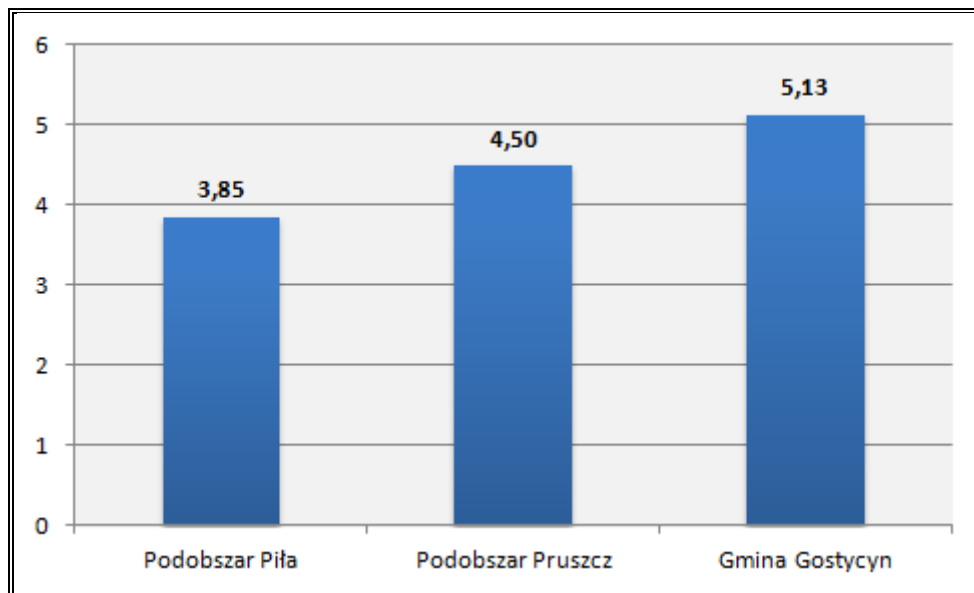
Sfera gospodarcza

Na terenie wyznaczonym do rewitalizacji obok problemów społecznych występują również problemy gospodarcze, które często są z nimi związane. Słaby rozwój tych terenów związany jest m.in. z małym odsetkiem prowadzonych działalności gospodarczych. Są one wynikiem m.in. niedostosowanego systemu kształcenia do potrzeb na rynku pracy, a także trudności administracyjnych na jakie napotykają się przedsiębiorcy i osoby chcące założyć własną działalność gospodarczą. Wysokie podatki i niskie dochody wpływają na niechęć przedsiębiorców do tworzenia własnych biznesów. Ponadto, na obszarze wybranym do rewitalizacji brak większych zakładów pracy i terenów inwestycyjnych pod działalność produkcyjną, co również wpływa ograniczająco na strefę gospodarczą.

Mieszkańcy podobszaru Pruszcz głównie zajmują się przede wszystkim prowadzeniem działalności wielokierunkowej z przewagą rolniczo-roślinnej, ale również także hodowlą trzody chlewnej. W sołectwie Piła funkcjonują głównie małe gospodarstwa indywidualne oraz małe przedsiębiorstwa rodzinne, które zatrudniają niewiele osób spoza rodziny.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze podobszarów rewitalizacji Piły i Pruszcza w porównaniu do sytuacji na terenie Gminy Gostycyn.

Wykres 3. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na podobszarze rewitalizacji Piła i Pruszcz w roku 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Gostycynie

Powyższe dane dotyczące stopnia przedsiębiorczości, wskazują, że poziom rozwoju gospodarczego mieszkańców obszaru rewitalizacji jest niewystarczający. Zjawisko to wpływa na stan kryzysowy obszaru. Problem ten może oddziaływać negatywnie również na sferę społeczną i zjawisko bezrobocia. Liczba osób bezrobotnych na podobszarze rewitalizacji Pruszcz wynosiła 50 osób, co stanowi 9,01% wszystkich bezrobotnych na terenie Gminy. Zgodnie z informacjami z GOPS, wśród nich 10 ma prawo do otrzymywania zasiłku, a 1 osoba z nich jest niepełnosprawna. Na obszarze sołectwa Piła zarejestrowano w 2016 roku 3 osoby bezrobotne.

Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych jest główną przyczyną powstawania bezrobocia, które z kolei pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Istotnym jest zatem podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów na obszar rewitalizacji oraz zachęcenie obecnych mieszkańców do zakładania działalności gospodarczej. W przyszłości może mieć to pozytywny wpływ na ograniczenie bezrobocia oraz liczby beneficjentów pomocy społecznej. Z drugiej zaś strony przyczynić się może do wzrostu dochodów Gminy i jej możliwości inwestycyjnych.

Dużym potencjał społeczno-gospodarczy na rewitalizowanym terenie stanowi działalność Stowarzyszenia Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą „BUKO”. Organizacja ta zmierza do aktywizacji społeczno - gospodarczej mieszkańców i popularyzacji historii Piły i Borów Tucholskich. Prowadzone przez Stowarzyszenie działania mają na celu zapewnienie

poprawy jakości życia mieszkańców Piły, promocji walorów turystycznych, ochrony przyrody zagrożonej przez niszczącą działalność człowieka.

Sfera środowiskowa

Podczas analizy obszaru zdegradowanego, nie analizowano wskaźnika ze sfery środowiskowej, bowiem ogólny stan powietrza na rewitalizowanym obszarze jest dobry, ze względu na niskie zanieczyszczenie powietrza, gleby, czy wód. Występujące tutaj atrakcyjne walory środowiska przyrodniczego wpływają na potencjał tego terenu. Wśród nich jest m.in. zwierzyna łowna, chroniona (orzeł bielik) oraz bory sosnowe i mieszane. W sołectwie Piła tereny leśne podlegają pod obszarowe formy ochrony przyrody. Występuje tam rezerwat przyrody Dolina Rzeki Brdy, Obszar Natura 2000 – obszary ptasie Bory Tucholskie (PLB220009), Obszar Natura 2000 – obszary siedliskowe Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich (PLH040023). Na terenie tym znajdują się również zbiorniki wodne i ciekі rzeczne.

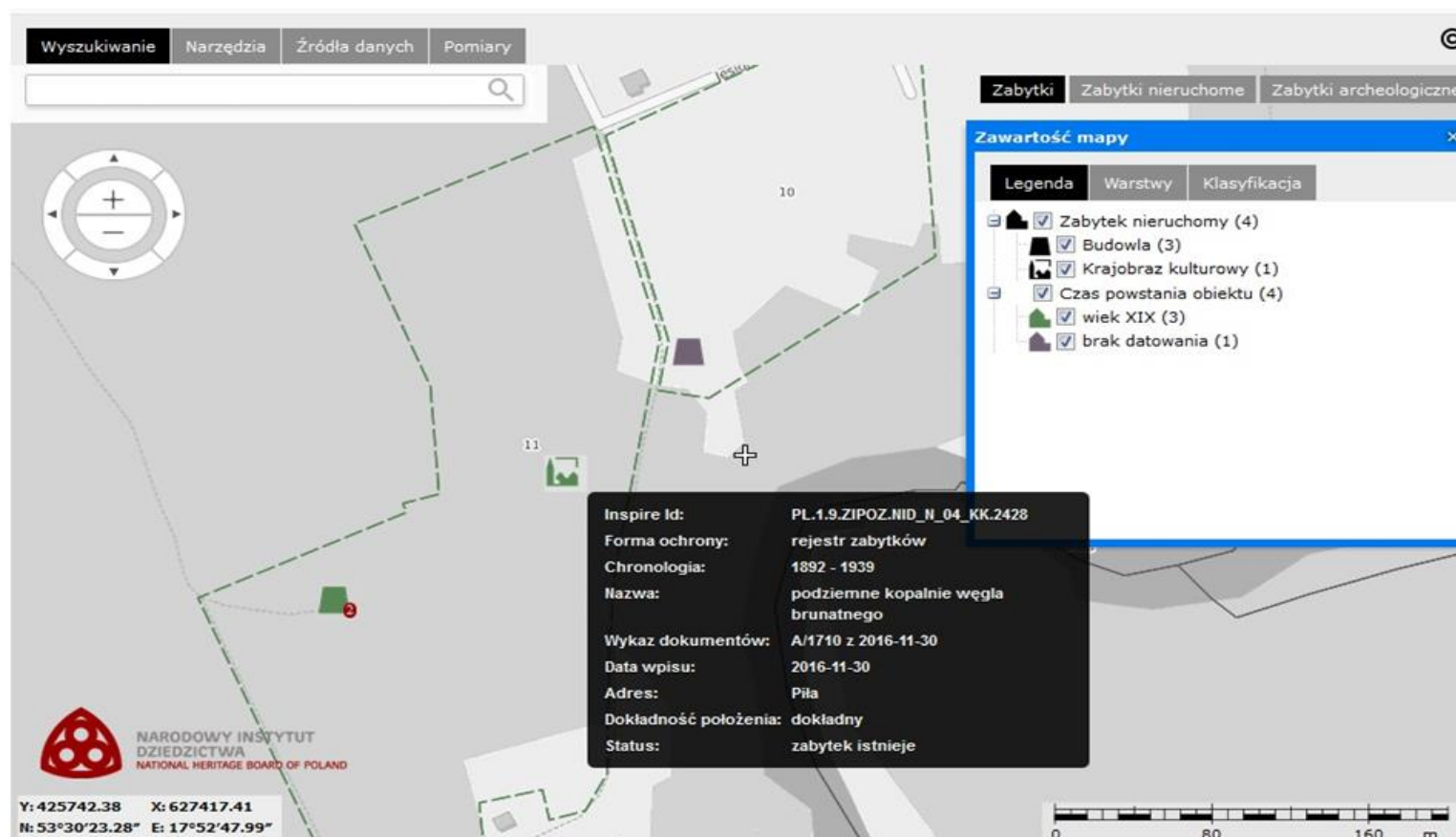
Jedynie w sezonie grzewczym, czasami zauważalne jest występowanie większej ilości szkodliwych substancji, pochodzących z pieców zabudowy, wykorzystujących tradycyjne paliwa. Jednak nie wpływa to na sytuację kryzysową w tym aspekcie.

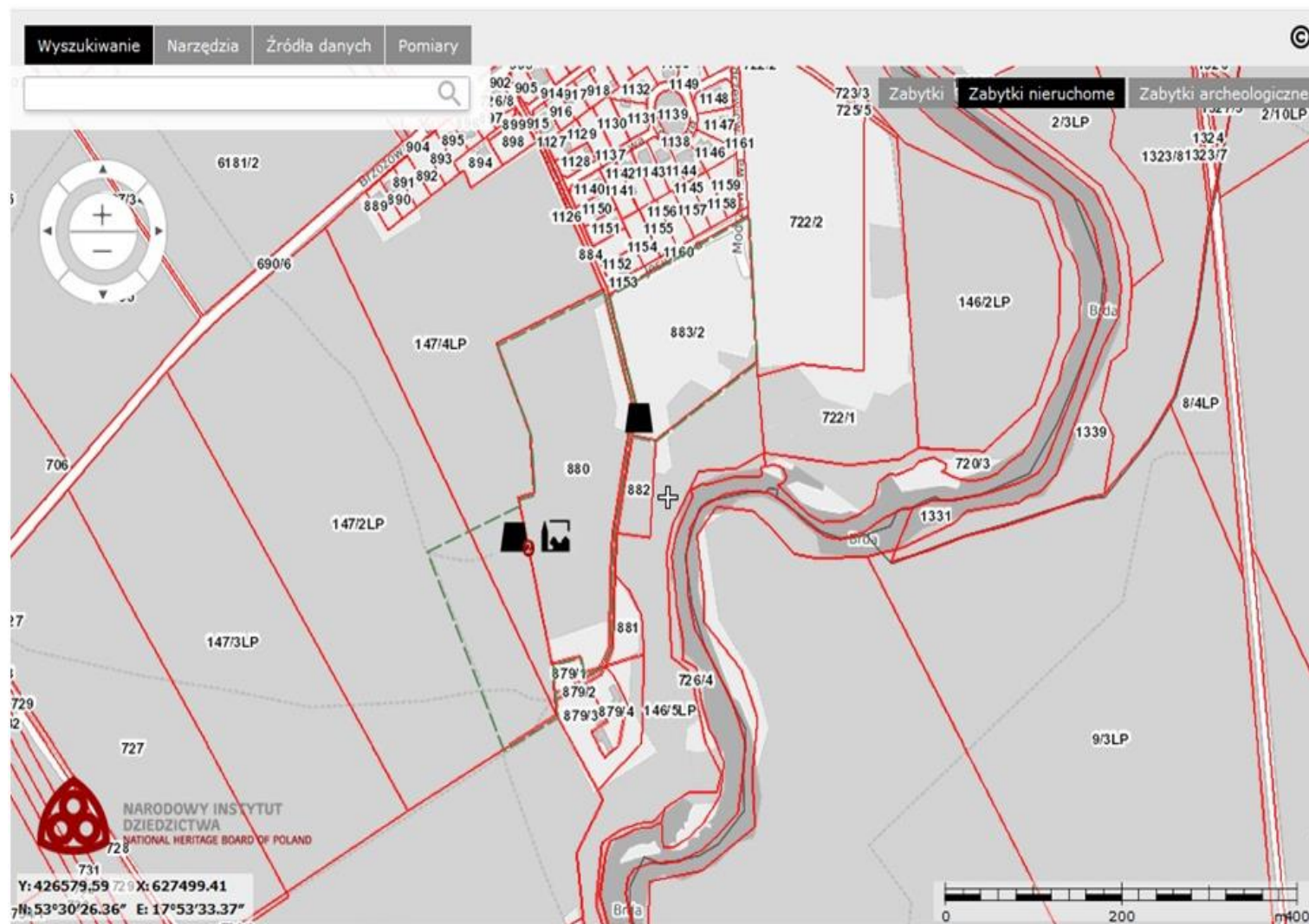
Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Wyznaczony do rewitalizacji obszar posiada przestrzenie, które mogą zostać zaadaptowane dla rozwoju społeczno – gospodarczego. W Pruszczu znajduje się nieczynna stacja kolejowa, dawna stacja węzłowa, gdzie krzyżują się dwie linie normalnotorowe. Główny budynek stacyjny zamieszkały, jest w stanie dobrym, zaś drugi budynek dworcowy w środku jest rozszabrowany, ale zewnątrz jeszcze dobrze się prezentuje. Kompleks dworca PKP popada w coraz większą ruinę. W Pile jest to teren po byłej kopalni węgla. Dokładnie obszar przestrzeni zdegradowanej został przedstawiony w rozdziale 4. Obszar zdegradowany Gminy Gostycyn. Na terenie sołectwa Piła w latach 1850 - 1939 prowadzona była intensywna eksploatacja węgla brunatnego z pięciu podziemnych kopalń. Teren objęty eksploatacją, w związku z działalnością górnictwem miał powierzchnię około 1km². W wyniku tego, na powierzchni tego terenu można zauważyć antropogeniczne zmiany krajobrazu w postaci licznych zapadlisk. Są one efektem zapadania się podziemnych chodników i szybów dawnych kopalń. Liczne hałdy pogórnictwa stanowią mieszaninę odpadów działalności górniczej, takich jak glinki, popioły, węgiel brunatny, żużel pochodzący z kotłowni parowych obsługujących kopalnie, grunt posiadający domieszkę pyłów węglowych. Powierzchnia tego terenu stanowi liczne pozostałości w postaci zabytków nieruchomych. Należą do nich elementy zabudowy technicznej kopalń, szyby wentylacyjne, sztolnie upadowe, relikty zabudowy maszynowni, tartaku, linii kolejki wąskotorowej obsługującej kopalnie.

Obszar ten wpisany jest do rejestru zabytków nr A/1710.

Rysunek 5. Obszar podziemnej kopalni węgla brunatnego w Pile

Źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa

Na obszarze tym występuje niski stopień przedsiębiorczości (w sołectwie Piła zarejestrowano 3 podmioty gospodarcze osób fizycznych). Występują tu również problemy związane z niewystarczającą infrastrukturą techniczną, tj. z brakiem utwardzenia drogi dojazdowej do obszaru rewitalizowanego (ul. Świerkowa) oraz brakiem utwardzenia miejsca postoju dla samochodów osobowych i autobusów turystów korzystających z obszaru rewitalizowanego w postaci obiektów zabytkowych podziemnej kopalni, wsi tematycznej Górnicza Wioska, siedziby Przedsiębiorstwa Społecznego Górnicza Wioska Sp. z o.o., tworzonego Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Mieszkańców. Ze względu na brak utwardzenia drogi i miejsca postoju utrudniona jest możliwość dotarcia mieszkańców i turystów do obszaru rewitalizowanego (rys.6) co w kontekście zaplanowanych działań w programie rewitalizacji utrudni ich skuteczną realizację, osiągnięcie założonych wskaźników w projektach „miękkich” i ich trwałość.

Rysunek 6. Zdjęcie ulicy Świerkowej w Pile (lipiec 2017)

Źródło: Stowarzyszenia Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą „BUKO” i

W miejscowości Piła brak jest obiektu użyteczności publicznej w którym można byłoby prowadzić działania zaplanowane w ramach programu rewitalizacji (brak świetlicy wiejskiej, remizy, domu kultury itp.). Jediną szansą jest rozbudowa, wyposażenie i dostosowanie obiektu tzw. Starego Tartaku znajdującego się na obszarze rewitalizowanym, który po modernizacji pełniłby funkcje społeczne w ramach programu rewitalizacji oraz po zakończeniu realizacji programu. W dostosowanym obiekcie powstałoby Lokalne Centrum Integracji i Aktywizacji Mieszkańców pełniące funkcje obiektu z którego mogliby korzystać mieszkańcy oraz gdzie mogłyby odbywać się poszczególne działania w ramach projektów miękkich na obszarze rewitalizowanym. Ponadto, obszar ten charakteryzuje się niskim

poziomem obsługi komunikacyjnej obszaru. Brak utwardzonej drogi do obiektów zabytkowych zlokalizowanych na działkach z masą zabytkową objętych wpisem do rejestru zabytków o nr 880 i 883/2. oraz tzw. obiektów mieszkalnych i gospodarczych kopalni OLGa wpisanych do ewidencji zabytków. Planowane przedsięwzięcia wpłyną na zmianę funkcji obszaru z terenu pogórniczego na teren turystyczny z aktywnością gospodarczą i społeczną mieszkańców.

W związku z powyższym, dużym problemem jest brak odpowiedniej jakości miejsc do organizacji zaplanowanych spotkań, zajęć aktywizujących, projektów skierowanych do mieszkańców. Ważne jest ich odpowiednie przystosowanie. Zagospodarowanie obszarów pokolejowych oraz pogórnicznych związanych z eksploatacją podziemną węgla brunatnego w kierunku wzmocnienia funkcji społecznych stanowi popularny sposób wykorzystywania dawnych obiektów zabytkowych do aktywizacji społeczno – gospodarczej społeczności lokalnej, a także wpływa na rozwój turystyki. Jest to szczególnie ważne, w przypadku sołectwa Piła, gdzie brak jest świetlicy wiejskiej oraz infrastruktury ułatwiającej dostęp do obiektów dziedzictwa kulturowego stanowiącego ogromny potencjał do wykorzystania przez społeczność lokalną w rozwoju gospodarczym i społecznym mieszkańców. Działania społeczne zostały zaplanowane do realizacji w miejscach, które wymagają odpowiednich działań modernizacyjnych, co pozwoli na nadanie im nowych funkcji społecznych. Szczegółowy opis tych miejsc został przedstawiony w rozdziale 9. Ponadto, modernizacji wymagają również niektóre fragmenty sieci drogowej. Brak utwardzonych dróg gminnych, prowadzących do funkcjonujących obiektów, które stanowią budynki użyteczności publicznej lub mogą pełnić ich funkcje ma wpływ na utrudnienia komunikacyjne oraz stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności.

Na obszarze rewitalizacji występuje niedostateczny stan techniczny budynków i niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz wykorzystanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo. Ponadto, część infrastruktury publicznej jest niedostosowana do potrzeb wszystkich mieszkańców, głównie osób starszych, które stanowią ważną część beneficjentów Programu oraz osób z niepełnosprawnościami. W sołectwie Pruszcz poza obiektami kolejowymi znajdują się miejsca zabytkowe, w tym tj. m.in. Zespół dworsko pałacowy, który stanowi element budowania tożsamości lokalnej i integracji oraz jest dobrą bazą dla rozwoju gospodarczego tego terenu. Niestety w chwili obecnej jest on w złym stanie technicznym, co hamuje wykorzystanie potencjału tego miejsca.

Podsumowanie

Potrzeby mieszkańców wywarły znaczny wpływ na zakres planowanych działań, które mają doprowadzić do ożywienia społeczno – gospodarczego nie tylko obszarów rewitalizowanych,

ale całej Gminy Gostycyn. Warto zaznaczyć, że działania rewitalizacyjne, zwłaszcza na terenie przeznaczonym do rewitalizacji, będą skupiały się nie tylko na ograniczaniu problemów społeczno-gospodarczych, ale również w celu wykorzystania istniejących potencjałów. W stanie obecnym potencjały te podlegają silnym ograniczeniom. Do potencjałów i barier występujących na terenie obszaru rewitalizacji należy zaliczyć:

Potencjał	Bariery
- Potencjał działającego w Pile Stowarzyszenia Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą „BUKO” i możliwość realizacji przez niego programów aktywizujących społeczność lokalną - Dobre warunki do rozwój gałęzi gospodarki związanej z turystyką, - Unikatowy w skali kraju obiekt – pozostałości głębinowej kopalni węgla brunatnego, - Niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół miast i obszarów miejskich - Walory przyrodnicze obszaru, - Koncepcja zagospodarowania dworca kolejowego w Pruszczu, bazująca na jego dziedzictwie	- W większości niechęć do zmiany, dostosowania się do norm społecznych i brak włączenia w życie społeczności części mieszkańców obszarów zdegradowanych, - Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym (osób starszych), - Przeciętny stan techniczny infrastruktury użyteczności publicznej, niedostosowanej do prowadzenia zajęć z mieszkańcami, - częściowa degradacja terenów publicznych, obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową (w tym występujące przestrzenie zdegradowane). - Zły stan niektórych dróg prowadzących do budynku użyteczności publicznej, - Duży odsetek osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej (w tym osoby ubogie, bezrobotne i nieaktywne zawodowo),

Źródło: Opracowanie własne

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja wyznaczonego obszaru rewitalizacji po rewitalizacji jest stanem, do którego dążyć będzie Gmina wraz z partnerami poprzez określone kierunki działań. Wizja obrazuje przyszły wizerunek obszarów rewitalizowanych Gminy, który zostanie osiągnięty dzięki realizacji wyznaczonych celów strategicznych. Z uwagi na występujące problemy, władze Gminy wraz z partnerami planują podjąć działania, zmierzające do rewitalizacji obszarów, na których zidentyfikowano najwięcej negatywnych zjawisk. Zdiagnozowane zjawiska kryzysowe, wymagają podjęcia natychmiastowych, odpowiednich działań, które będą ograniczały ich skalę i niwelowały skutki. Charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynika z przedstawionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Głównymi problemami, które należy zniwelować są zdiagnozowane problemy społeczne tj. zagrożenie wykluczeniem społecznym osób starszych, duży udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, bezrobocia i braku aktywności zawodowej oraz słaby rozwój przedsiębiorczości jak i niska aktywność gospodarza i społeczna mieszkańców.

Obszar rewitalizacji zamieszkuje duży odsetek osób w wieku poprodukcyjnym i duży odsetek beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. W związku z tym zaplanowano działania wpływające na rozwiązania problemów związanych z wykluczeniem społecznym, brakiem oferty zagospodarowania ich czasu wolnego oraz ich aktywizacją.

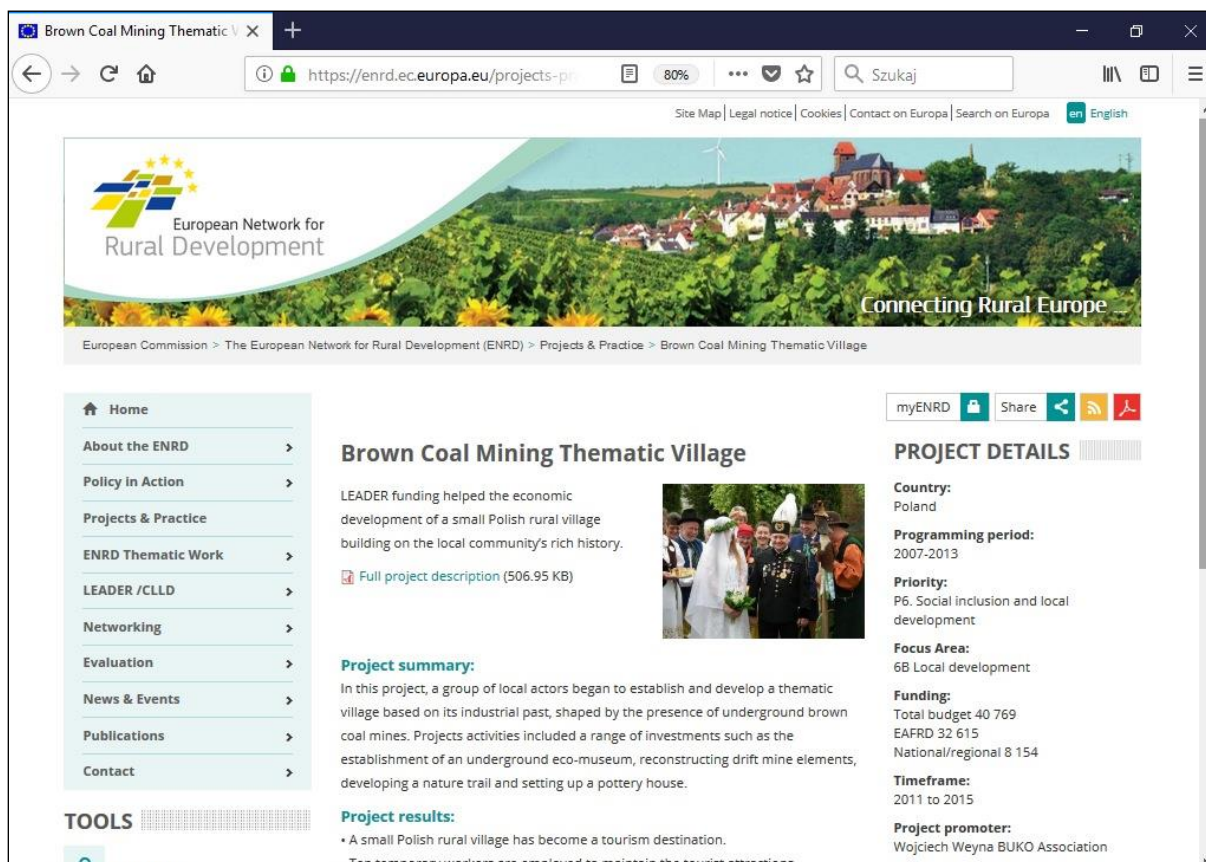
Projekty społeczne skierowane do osób starszych, wpłyną na zapewnienie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, oraz integrację z mieszkańcami. Trudno zahamować poprzez same działania rewitalizacyjne proces starzenia się społeczeństwa i wpłynąć na występującą na danym terenie liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, można jednak z powodu znaczącego udziału w społeczności tej grupy wiekowej mieszkańców, poprawić ich jakość życia w środowisku i zniwelować część z dotyczących ich problemów. Zorganizowanie zajęć, pozwalających na możliwość realizowania swoich pasji oraz kontaktu z innymi mieszkańcami, uczenia się od młodych ludzi doprowadzi do realizacji strategii aktywnego starzenia się społeczeństwa. Zaplanowane działania integracja międzypokoleniowa wpłynie na pozytywne zmiany w ich życiu codziennym. Bariera uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych, jest zły stan techniczny infrastruktury, stąd istotne jest również dostosowanie dla tej grupy obiektów użyteczności publicznej oraz dostępu komunikacyjnego.

Kolejnym krokiem dla ograniczenia skali problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji jest ograniczenie liczby osób uzależnionych od pobierania biernej pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych oraz osób nieaktywnych zawodowo poprzez ich aktywizację gospodarczą i społeczną. Wobec tego, zaplanowano działania polegające na edukacji, rozwijaniu i kształtowaniu umiejętności i kompetencji społecznych i gospodarczych mieszkańców w projektach aktywizujących realizowanych w ramach programu rewitalizacji. Zajęcia będą wpływać również na ich integrację z pozostałymi mieszkańcami, ich identyfikację z dziedzictwem lokalnym zachęcając tym samym do aktywnych postaw w życiu społecznym i zawodowym. Organizacja zajęć aktywizujących tej grupy mieszkańców wpłynie na wzrost ich kwalifikacji zawodowych, rozwój osobisty, rozwój zainteresowań oraz dostrzeżenie własnego potencjału oraz szans jakie daje im rewitalizacja obszaru ich miejscowości. Zajęcia skierowane są na pomoc osobom najbardziej potrzebującym, beneficjentom pomocy społecznej, osobom nieaktywnym zawodowo i poprawie jakości ich życia, poprzez promowanie wśród nich postaw aktywnych.

Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców ma na celu aktywizację lokalnej społeczności poprzez zakładanie przez nich działalności gospodarczej, co z kolei ma wpłynąć na ożywienie obszaru w tym zakresie. Wsparcie dla mieszkańców i tworzenie warunków ułatwiających otwieranie własnych działalności poprawia sytuację materialną

mieszkańców, a także ma wpływ na przeciwdziałanie bezrobociu. Rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby dotychczas nieaktywne zawodowo i bezrobotne wymaga nakładu dużej ilości czasu i środków na działania zarówno aktywizujące jak i infrastrukturalne w celu „wyciągnięcia” ich z dotychczasowej, bardzo często długotrwałej, sytuacji. Zaplanowane działania w programie rewitalizacji, pozwalają tym osobom uzyskać szereg praktycznych informacji i umiejętności w celu podjęcia działalności gospodarczej poprzez szkolenia w ramach projektów „miękkich” jak i przygotowanie odpowiedniej infrastruktury w projektach „twardych”. W ramach programu rewitalizacji przewidziano zarówno wsparcie w realizacji projektów infrastrukturalnych jak i aktywizujących zwiększających ilość turystów odwiedzających obszary rewitalizowane i korzystających z produktów i usług przygotowanych w ramach realizowanych projektów w obszarze turystyki – np. punkt związany z podziemną kopalnią węgla brunatnego w Pile oraz stacją kolejową w Pruszczu. Działania te stanowią będą podwaliny do rozwoju produktów turystycznych oraz element niezbędny do zmiany postaw związanych z aktywnością gospodarczą mieszkańców. Wsparcie działań zmierzających do utworzenia unikatowych ponadregionalnych produktów turystycznych gminy i województwa kujawsko-pomorskiego na rewitalizowanych obszarach wpłynie pozytywnie na sytuację gospodarczą i społeczną tych obszarów i ich mieszkańców. Przytoczyć można tutaj rezultaty podobnych działań realizowanych w okresie przedakcesyjnym oraz poprzednim okresie programowania w innych częściach kraju jak np. w Bałtowie – utworzenie przez lokalne Stowarzyszenie „Bałt” parku dinozaurów (obecnie duży kompleks turystyczny) oraz w Kamionce na Mazurach gdzie lokalna Fundacja „NIDA” utworzyła przedsiębiorstwo społeczne „Garncarską Wioskę” – obecnie prężnie działająca wieś tematyczna w nurcie ekonomii społecznej zatrudniająca mieszkańców i prowadząca działania integracyjne, aktywizujące i społeczne. W obu tych przypadkach działania infrastrukturalne połączone z odpowiednim przygotowaniem teoretycznym mieszkańców w ramach projektów EFS, którzy znajdowali się w trudnej sytuacji życiowej – podobnie jak w przypadku objętych rewitalizacją obszarach w Gminie Gostycyn - odniosły pozytywny skutek w zakresie aktywizacji gospodarczej i społecznej mieszkańców i regionu. Zakłada się, że podobne rezultaty osiągnie się na obszarach objętych rewitalizacją w gminie Gostycyn dzięki wykorzystaniu potencjału rewitalizowanych obszarów w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego w zakresie turystyki, które zainicjowane zostały już przez mieszkańców (np. utworzenie wsi tematycznej w miejscowości Piła). Komisja Europejska w 2015 roku wpisała projekt lokalnego Stowarzyszenia BUKO z Piły w gminie Gostycyn realizowany w poprzednim okresie programowania jako jedną z 2 dobrych praktyk z terenu Polski w zakresie wykorzystania lokalnego dziedzictwa materialnego i kulturowego w działaniu LEADER i wskazała na potencjał rozwoju gospodarczego inicjatywy w kolejnym okresie programowania. Bez wsparcia w ramach działań rewitalizacyjnych potencjał ten może zostać

zaprzepaszczone i należy go wykorzystać w procesie rewitalizacji obszaru. Należy przypuszczać, że osiągnięty zostanie efekt zbliżony do przedstawionych powyżej przykładów Bałtowa i Garncarskiej Wioski.

Źródło: https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/brown-coal-mining-thematic-village_en

Realizacja zaplanowanych projektów społeczno-gospodarczych, będzie możliwa dzięki zintegrowaniu ich z działaniami infrastrukturalnymi.

W chwili obecnej brak jest na obszarach rewitalizowanych odpowiednio dostosowanych i wyposażonych miejsc, gdzie można byłoby przeprowadzić założone projekty aktywizujące (np. w przypadku Piły brak jakiegokolwiek budynku użyteczności publicznej na terenie miejscowości w którym można byłoby prowadzić obecnie działania aktywizujące w ramach programu rewitalizacji). W związku z tym, poprawa stanu technicznego i wyposażenie budynków, które pełnić będą funkcje obiektów użyteczności publicznej ma na celu zapewnienie warunków dla efektywnej realizacji projektów aktywizujących lokalną społeczność. Na obszarze rewitalizowanym w Pile planuje się dostosowanie budynku tzw. „Starego Tartaku” do pełnienia takiej funkcji. Rozbudowany i odpowiednio wyposażony infrastrukturalnie budynek pełnić będzie funkcję obiektu użyteczności publicznej w którym realizowane będą działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną (w tym dla osób starszych – w formie klubu seniora). Planuje się utworzenie we wspomnianym budynku

„Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej Mieszkańców”, które prowadzone i utrzymywane będzie przez mieszkańców w ramach utworzonego również w ramach programu rewitalizacji przedsiębiorstwa społecznego Górnicza Wioska Sp. z o.o. będącego podmiotem ekonomii społecznej działającym nie dla zysku (spółka non-profit). Po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji obiekt ten będzie nadal pełnił swoje funkcje społeczne i prowadzony i utrzymywany będzie przez mieszkańców. Dzięki takiemu działaniu zapewniona zostanie ciągłość realizacji projektu. Środki na prowadzenie Centrum pozyskiwane będą w ramach prowadzonej działalności gospodarczej non-profit w zakresie turystyki z wykorzystaniem potencjału podziemnej kopalni węgla brunatnego przez mieszkańców w ramach stworzonego przedsiębiorstwa społecznego. Dzięki takiemu działaniu obszar rewitalizowany wzbogaci się o obiekt użyteczności publicznej, który będzie aktywnie działał w trakcie realizacji programu rewitalizacji oraz po zakończeniu programu i nie będzie obciążał finansowo samorządu lokalnego. Ważnym elementem przedsięwzięcia będzie również uatrakcyjnienie oferty obszaru rewitalizowanego poprzez uruchomienie podziemnego muzeum górnictwa węgla brunatnego co przyczyni się do zwiększenia ilości turystów odwiedzających obszar zrewitalizowany, a w rezultacie ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizowanego. Kolejnym ważnym elementem programu rewitalizacji jest przystosowanie lokalnej infrastruktury do obsługi ruchu turystycznego, dostępu do istniejących zabytków przemysłu i techniki, tworzonego lokalnego centrum integracji i aktywizacji oraz organizacji w tym miejscu projektów aktywizujących zaplanowanych w ramach programu rewitalizacji. W celu rozwijania potencjału ekonomicznego i turystycznego obszaru rewitalizowanego w Pile konieczne jest zapewnienie dobrego dostępu (dojazdu). Wpłynie to pozytywnie na dalszy rozwój obszaru rewitalizowanego, zwiększenia ilości turystów odwiedzających obszary rewitalizowane i korzystających z produktów i usług świadczonych przez mieszkańców w ramach podjętych działań aktywizujących oraz po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji do dalszego rozwoju gospodarczego i społecznego mieszkańców oraz stabilizacji finansowej w funkcjonowaniu utworzonego „Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej Mieszkańców”.

Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej terenów pokolejowych w Pruszczu (budynki socjalne, usługowe, zagospodarowanie terenów), wpłynie na przywrócenie ich funkcjonalności i atrakcyjności, przyciągając na obszar przedsiębiorców wpływając na rozwój gospodarczy. Ponadto, zgodnie z koncepcją prowadzone będą w jego ramach spotkania dla grupy docelowej, gdzie prowadzone będą zajęcia edukacyjne i historyczne, wpływające również na integrację międzypokoleniową. Miejsce to stanowi element dziedzictwa tradycji, historii i kultury mieszkańców obszaru Pruszcza, a jego wykorzystanie przyczyni się do wzmocnienia tożsamości lokalnej. Działanie wpłynie na przekształcenie zdegradowanego

terenu w ośrodek rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru sołectwa Pruszcz. Obszar ten należy do PKP SA, które w piśmie z dnia 29.05.2016 r., wnioskowało o zawarcie przedsięwzięć związanych z obszarem stacji w Pruszczu w tabeli projektów rewitalizacji i zapewniło chęć współpracy w zakresie kształtowania projektów dotyczących tego obszaru. Istniejący stan faktyczny na tym terenie umożliwia podjęcie działań, które będą miały charakter kompleksowy w zakresie modernizacji tkanki przestrzennej, częściowej zmiany dotychczasowego przeznaczenia obszaru zdegradowanego na obszar aktywizacji społeczno-gospodarczej.

Program Rewitalizacji w swojej koncepcji przedstawia działania, które wpłyną na realizację wizji obszaru rewitalizacji. Powstanie obszar z warunkami do aktywnego rozwoju i integracji społecznej dla mieszkańców starszych i młodych. Efektem działań podjętych w ramach programu rewitalizacji będzie podejmowanie działalności gospodarczych przez mieszkańców w celu świadczenia usług w zakresie turystyki związanych z obsługą zwiększającego się ruchu turystycznego oraz rosnących wymagań turystów (wyżywienie, noclegi, zajęcia edukacyjne, aktywne spędzanie czasu, turystyka kwalifikowana), czego efektem będzie rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy, głównie w gałęziach gospodarczych z zakresu usług i turystyki.

Wprowadzone zmiany wpłyną na zmianę wizerunku obszaru. Osoby starsze będą się samorealizować i staną się aktywne. Zwiększy się również aktywność gospodarcza i społeczna mieszkańców obszarów rewitalizowanych.

Wszystkie zaplanowane działania są ze sobą ściśle powiązane. Przedsięwzięcie z zakresu realizacji zadań miękkich wpłyną na ograniczenie lub likwidację zdiagnozowanych problemów społecznych. Projekty twarde, stanowią swoiste narzędzie do niwelowania negatywnych zjawisk społecznych. Zintegrowane, połączone działania społeczne i infrastrukturalne wpływają na kompleksowe rozwiązanie problemów.

Szczegółowa charakterystyka projektów i zakładane rezultaty ich wdrażania służące do realizacji przedstawionej wyżej wizji, zostały przedstawione w dalszej części Programu - przedsięwzięcia/projekty rewitalizacyjne. Zaplanowane działania spowodują wystąpienie efektu synergicznego, który wpłynie na poziom życia wszystkich mieszkańców Gminy Gostycyn, co stanowi wartość dodaną realizacji programu rewitalizacji. W wyniku eliminacji negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizowanym, które często również oddziałują i wychodzą poza granice obszaru rewitalizowanego, Gmina stanie się obszarem „uzdrowionym” społecznie. Proces wdrażania wizji stanie się również dalszym impulsem do rozwoju Gminy Gostycyn, pozytywne zmiany w obszarach rewitalizowanych stanowiąc będą bodziec dla mieszkańców gminy do samorozwoju. Organizacja zajęć, spotkań, wpłynie na

stworzenie i nawiązanie wspólnotowych relacji. Odnowa zdegradowanej przestrzeni i zagospodarowanie terenów publicznych, przyczyni się do atrakcyjności sołectw dla turystów, a co za tym idzie sytuacji gospodarczej całej Gminy. Turystyka jest jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się gałęzi gospodarki, dającej duże zatrudnienie oraz wpływającej na wzrost dochodów Gminy. Będzie miało to wpływ na atrakcyjność inwestycyjną Gminy oraz łączenie kapitału publicznego i kapitału prywatnego, za pomocą realizacji projektów w partnerstwie publiczno-prywatnym. Zjawisko to jest efektem towarzyszącym rewitalizacji, który spowodowany jest prowadzonymi działaniami i wystąpieniem efektu synergicznego.

8. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Przedstawione w tym rozdziale cele rewitalizacyjne i kierunki działań, są odpowiedzią na wcześniej zdiagnozowane problemy i potrzeby. Zostały one przedstawione dla całego obszaru rewitalizacji. Podobszary rewitalizacji położone są obok siebie i występują na nich podobne problemy w poszczególnych sferach.

Cele strategiczne uwzględnione przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji na których realizację nastawiony jest Program.

Sołectwo Pruszcz	Sołectwo Piła
Cel D. rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej: – Miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, – Lokalny samorząd może wykazać przez sektor ngo udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących.	Cel A. rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej. – Występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadoptowana do celów rozwoju społecznego – Na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo – jezdnych brak publicznej infrastruktury aktywizacji, chyba że uzasadnione i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury: bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowe infrastruktury już istniejącej. Cel B. rewitalizacji przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej. – Występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego; – Na terenie gminy są zarejestrowane osoby bezrobotne. Cel D. rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy

	społecznej: – Miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, – Lokalny samorząd może wykazać przez sektor ngo udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących.
--	--

Sformułowana wizja obszaru rewitalizacji zostanie zrealizowana przez dwa główne cele. Ich zadaniem jest ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizowanym. Spełnienie ich założeń będzie możliwe poprzez określenie kierunków działań. Następnie każdy z kierunków będzie realizowany za pomocą określonych przedsięwzięć. W tabeli poniżej przedstawiono cele rewitalizacji i kierunki działań.

Tabela 19. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Cele rewitalizacji	
CEL 1	CEL2
WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW I DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH	WZROST AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW
KIERUNKI DZIAŁAŃ	
Zintegrowanie i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	Wsparcie rozwoju działalności gospodarczej
Aktywizacja społeczna beneficjentów pomocy społecznej	
Odnowienie przestrzeni dla wspólnych miejsc spotkań i integracji	
Poprawa stanu technicznego, wyposażenia i dostępu do obiektów użyteczności publicznej stanowiących miejsce integracji i aktywizacji mieszkańców	

Źródło: Opracowanie własne

Rewitalizacja w sposób kompleksowy przyczyni się do naprawy sytuacji w Gminie Gostycyn w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej szczególnie na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi.

Podstawowym elementem systemu monitoringu i oceny jest ustalenie wskaźników, które będą wykorzystywane do monitorowania postępów w zakresie osiągania celów i realizacji zadań określonych w programie. Poniżej przedstawiono główne wskaźniki monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn na lata 2017-2023.

Wskaźniki te przedstawiono w oparciu o określone wskaźniki docelowe. Wartość poszczególnych wskaźników bazowych przyjmuje wartości zerowe, gdyż są one trudne do zweryfikowania, co powoduje, że każda zmiana wartości bazowej wskaźnika stanowić będzie realizację celów *Lokalnego Programu Rewitalizacji*.

Tabela 20. Wskaźniki monitorowania celów Programu Rewitalizacji

L.p.	Nazwa wskaźnika	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Sołectwo Pruszcz				
1.	Liczba osób wieku poprodukcyjnym, która skorzystała z programów aktywizacji społecznej	Urząd Gminy Gostycyn	0	20 osób
2.	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Urząd Gminy Gostycyn	4,50	5,40
3.	Udział (%)osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Urząd Gminy Gostycyn/GOPS	13,06%	10,75%
Sołectwo Piła				
1.	Liczba osób wieku poprodukcyjnym, która skorzystała z programów aktywizacji społecznej	Urząd Gminy Gostycyn	0	10 osób
2.	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Urząd Gminy Gostycyn	3,85	7,69
3.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	Urząd Gminy Gostycyn	0	0,23ha
4.	Udział (%)osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Urząd Gminy Gostycyn/GOPS	9,56%	5,88%

Źródło: Opracowanie własne

9. Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

9.1. Główne (podstawowe) projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Realizacja *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn* oraz osiągnięcie założeń dokumentu będzie możliwa dzięki przeprowadzeniu szeregu projektów rewitalizacyjnych. Pozwolą one na wyprowadzenie obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego. Przewidziane do realizacji projekty opierają się w pierwszej kolejności na działaniach ze sfery społecznej, tzw. działaniach miękkich. Ich dopełnieniem jest realizacja projektów infrastrukturalnych, czyli tzw. działań twardych, które wspomogą wykonanie działań miękkich i wpłyną na skuteczność oraz trwałość ich rezultatów. Przyjęte podejście wpłynie w sposób kompleksowy na zapewnienie trwałych efektów prowadzonego procesu rewitalizacji oraz wpłynie na zrównoważony rozwój całej Gminy Gostycyn.

Poniżej przedstawiony został wykaz głównych projektów społecznych i infrastrukturalnych zaplanowanych do realizacji w ramach przedmiotowego *Programu Rewitalizacji*. Projekty te stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy w poszczególnych sferach.

Tabela 21. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Sołectwo Piła i sołectwo Pruszcz	Cel rewitalizacji:								
	WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW I DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH								
	Kierunek działań:								
	Zintegrowanie i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych Aktywizacja społeczna beneficjentów pomocy społecznej								
Przedsięwzięcie 1, Aktywizacja społeczna mieszkańców sołectwa Piła i Pruszcz	Projekt 1, Aktywizacja społeczna osób wykluczonych społecznie	społeczny	Gmina Gostycyn, Stowarzyszenie BUKO, Spółdzielnia Socjalna „Borowiacki Wigor”	Przedmiotowy projekt obejmuje osoby wykluczone społecznie. Pierwszą grupę osób stanowią osoby starsze dla których zaplanowano: organizację zajęć dla w celu przeciwdziałania ich wykluczenia społecznego oraz ich integracja i organizacja czasu wolnego np. poranki muzyczne dla seniorów, wyjazdy turystyczne, zajęcia rękodzielnicze, pogadanki prozdrowotne i edukacyjne (przykłady zajęć zajęcia teatralne - zajęcia wokalne-muzyczne - taniec - warsztaty kulinarne - warsztaty rękodzielnicze - warsztaty florystyczno-dekoracyjne, - joga - basen - pierwsza pomoc - nordic walking -- apiterapia - aerobik - rehabilitacja – samoobrona, warsztaty komputerowe - nauka j. angielskiego - biblioterapia - muzykoterapia - poradnik seniora –pamiętnikarstwo) Drugą grupę stanowią osoby zagrożone ubóstwem, wykluczeniem społecznym, beneficjenci pomocy społecznej: Zadanie uwzględnia działania w zakresie aktywnej integracji o charakterze środowiskowym dla ww. grupy osób. Planuje się w ich ramach: zorganizowanie zajęć edukacyjnych, rozwijających pasje i	Piła – Lokalne Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej w Górnicy Wiosce Pruszcz – Szkoła Podstawowa w Pruszczu	150 tys. s.	<u>Wskaźniki z RPO WKP:</u> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna- 40 osób (w tym 10 osób z sołectwa Piła, 30 osób z sołectwa Pruszcz). Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 40 osób (w tym 10 osób z sołectwa Piła, 30 osób z sołectwa Pruszcz). <u>Wskaźniki LSR</u> Liczba przedsięwzięć integracyjnych i aktywizacyjnych, innych niż szkoleniowe: 2 (w tym 1 sołectwo Piła i 1 sołectwo Pruszcz) Liczba osób które wzięły udział w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących mieszkańców – 80 (30 osób sołectwo Piła, 50	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/ty realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					zainteresowania, a także wzmacniające poczucie tożsamości lokalnej. W ramach zajęć zaplanowano również aktywną integrację międzypokoleniową, poprzez organizację zajęć integracyjno –kulturalnych, organizację wydarzeń plenerowych, nawiązujących do tradycji i historii obszaru rewitalizacji. Na obszarze tym w oparciu o powstałą infrastrukturę planuje się cykliczne wydarzenia animacyjne.			osób sołectwo Pruszczy). Wskaźnik autorski: Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objętych wsparciem w ramach projektu: 30 osób (10 osób z sołectwa Piła i 20 osób z sołectwa Pruszczy).	
Cel rewitalizacji									
WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW I DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH									
Kierunki działań:									
Poprawa stanu technicznego, wyposażenia i dostępu do obiektów użyteczności publicznej stanowiących miejsce integracji i aktywizacji mieszkańców									
Przedsięwzięcie 2, Utworzenie Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej	Projekt 2. Utworzenie Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej w budynku Starego Tartaku w Górnicy Wiosce na potrzeby zajęć/szkoleń dla mieszkańców	Techniczny	Gmina Gostycyn/Stowarzyszenie BUKO	Utworzenie Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej Mieszkańców poprzez rozbudowę i doposażenie pomieszczeń budynku tzw. Starego Tartaku w Górnicy Wiosce na potrzeby zajęć/szkoleń dla mieszkańców. Ze względu na brak obiektów użyteczności publicznej w postaci budynków gminnych na terenie rewitalizowanym planuje się rozbudowę i doposażenie zrekonstruowanego przez Stowarzyszenie BUKO budynku tzw. Starego Tartaku znajdującego się we wsi tematycznej Górnicy Wioski i dostosowanie go do prowadzenia zajęć i szkoleń w ramach innych projektów aktywizujących realizowanych na obszarze rewitalizowanym. Planuje się rozbudowę obiektu z obecnych 214m2 do 300m2 (m.in. rozbudowa i wyposażenie w sprzęt i	Piła wieś tematyczna Górnicy Wioski budynek tzw. Starego Tartaku	1 050 000 .	Wskaźniki z RPO WKP: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 3000 osób rocznie Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 2 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,23ha	Protokół zdawczo-odbiorczy Ewidencja uczestników, listy obecności korzystających z projektów EFS Dokumentacja powykonawcza Monitoring ilości osób korzystających z miejsca postoju (ilość grup zorganizowanych, mieszkańców, turystów indywidualnych i beneficjentów projektów w	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					infrastrukturę sali służącej do prowadzenia zajęć, szkoleń i warsztatów, generalne ocieplenie budynku, przebudowa ogrzewania i kotłowni, dostosowanie toalet do obsługi osób niepełnosprawnych i osób starszych, wyposażenie zaplecza kuchennego, instalacja wentylacji, ułożenie powierzchni zmywalnych, założenie instalacji elektrycznej itp.) w celu prowadzenia zajęć szkoleń i warsztatów w tworzonym Lokalnym Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej z którego korzystać będą mieszkańcy obszaru zrewitalizowanego. W rozbudowanym i dostosowanym obiekcie prowadzone będą w sposób ciągły zajęcia i usługi, które zaplanowane zostały w ramach projektów aktywizacyjnych przewidzianych do realizacji w niniejszym programie rewitalizacji na wskazanym obszarze rewitalizowanym. Będą to zajęcia w ramach Programu Aktywności Lokalnej (PAL), zajęcia edukacyjne (w ramach „banku czasu”), warsztaty starych zawodów, warsztaty kulinarne pozwalające zachować dziedzictwo lokalnej kuchni, zajęcia aktywizujące w zakresie podejmowania działalności gospodarczej, pozyskiwania nowych umiejętności i kompetencji społecznych i personalnych w celu uruchamiania działalności gospodarczej jak i podejmowania pracy w tworzonym w ramach innego programu rewitalizacyjnego przedsiębiorstwie społecznym. Utworzone Lokalne Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej zarządzane i utrzymywane będzie przez mieszkańców w ramach utworzonego Przedsiębiorstwa Społecznego Górnica Wioska Sp. z o.o. będącego spółką non-profit i zatrudniającego osoby wykluczone z obszarów rewitalizowanych				ramach innych działań rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					w ramach kolejnego projektu rewitalizacyjnego. Projekt ten obejmuje również poprawę dostępności do Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej, Przedsiębiorstwa Społecznego Górnicza Wioska, podziemnego muzeum górnictwa węgla brunatnego oraz obiektów zabytkowych kopalni w miejscowości Piła w zakresie przebudowy ul. Świerkowej wraz z utwardzeniem pow. gruntów m. Piła – II etap Projekt polegać będzie na utwardzeniu ulicy Świerkowej kostką polbrukową na odcinku od istniejącego utwardzenia do końca ulicy Świerkowej oraz utwardzeniu kamieniem łupanym zgodnie z wytycznymi wojewódzkiego konserwatora zabytków miejsca postoju dla samochodów osobowych i autokarów na terenie Górnicznej Wioski wpisanym do rejestru zabytków, co umożliwi ułatwienie dostępu do tworzonego w ramach rewitalizacji Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej dla mieszkańców, Przedsiębiorstwa Społecznego Górnicza Wioska Sp. z o.o. zatrudniającego mieszkańców oraz obiektów zabytkowych podziemnej kopalni węgla brunatnego znajdujących się na obszarze rewitalizowanym i będących podstawą działalności utworzonego i prowadzonego przez osoby wykluczone przedsiębiorstwa społecznego. Dzięki przeprowadzeniu utwardzenia ul. Świerkowej oraz utworzenia miejsc postojowych poprawie ulegnie dostępność do usług publicznych. Z wszystkich udostępnionych w ten sposób obiektów korzystać będą mieszkańcy oraz turyści odwiedzający Górnichą Wioskę. Realizacja projektu umożliwi obsługę osób indywidualnych				

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					oraz grup zorganizowanych przemieszczających się autokarami (ponad 50osób) co zapewni stabilizację funkcjonowania tworzonego przedsiębiorstwa społecznego (ułatwienie dostępności do usług i produktów przedsiębiorstwa przez grupy zorganizowane – wzrost ilości osób korzystających z terenów zrewitalizowanych co zapewni stabilizację funkcjonowania utworzonych przez mieszkańców działalności gospodarczych. Projekt przyczyni się również do ułatwienia dostępu do usług publicznych osobom starszym, niepełnosprawnym oraz rodzinom z dziećmi.				
	Cel rewitalizacji WZROST AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW								
	Kierunki działań: Wsparcie rozwoju działalności gospodarczej								
	Przedsięwzięcie 3, Rozwój przedsiębiorczości i nabywanie nowych kompetencji	Projekt 3, Organizacja kursów wspierających przedsiębiorczość i podnoszących kwalifikacje zawodowe	społeczny	Gmina Gostycyn Stowarzyszenie BUKO, Przedsiębiorstwo Społeczne Górnicza Wioska Sp. z o.o.	Organizacja kursów dla mieszkańców mających na celu rozwój przedsiębiorczości. Kursy będą obejmować zagadnienia z pomocy prawnej, zapoznawać z zasadami podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz podnosić kompetencje zawodowe i osobiste mieszkańców w kierunku podejmowania działalności gospodarczej. Ponadto planowane jest blok zajęć pozwalających na nabycie dodatkowych kwalifikacji i umiejętności przydatnych na rynku pracy. Zadanie pozwoli na wykreowania postaw przedsiębiorczych wśród uczestników i poprawi ich sytuację materialną rodzin. Pobudzi to i	Piła – Lokalne Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej	100 tys.	<u>Wskaźniki z RPO WKP:</u> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu program: 7 osób (w tym 3 z sołectwa Piła i 4 z sołectwa Pruszczy) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu Programu – 5 osób (w tym 1 z sołectwa Piła, 4 z sołectwa Pruszczy)	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania dalszych losów uczestników projektu

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					zachęci mieszkańców do zakładania swoich działalności. Praktyczne podejście i przekazanie doświadczeń pozwoli przyswoić sobie, że prowadzenie własnej działalności nie stanowi pojęcia abstrakcyjnego i da poczucie pewności siebie i wiarę we własne możliwości.			Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym u których wzrosła aktywność społeczna 7 osób (w tym 3 z sołectwa Piła i 4 z sołectwa Pruszczy) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] (RLKS): 15 osób (w tym 6 z sołectwa Piła i 9 z sołectwa Pruszczy) <u>Wskaźniki LSR</u> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 15 osób (w tym 6 z sołectwa Piła i 9 z sołectwa Pruszczy) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 5 osób (w tym 1 z sołectwa Piła i 4 z sołectwa Pruszczy) Liczba osób przeszkolonych w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych	

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
								ww. wsparciem : 15 osób (w tym 6 z sołectwa Piła i 9 z sołectwa Pruszczy) Liczba osób które wzięły udział w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących mieszkańców 50 osób (w tym 20 os z sołectwa Piła i 30 os z sołectwa Pruszczy) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 7 osób (w tym 3 z sołectwa Piła i 4 z sołectwa Pruszczy) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 7 osób (w tym 3 os z sołectwa Piła i 4 os, z sołectwa Pruszczy). Wskaźnik autorski: Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych należących do osób fizycznych: 8 podmiotów (5 podmiotów w sołectwie Pruszczy, 3 podmioty w sołectwie Piła).	
	Przedsięwzięcie 4. Rozwój przedsiębiorczo	Projekt 4. Utworzenie Przedsiębiorstw	Społeczny/gospodarczy	Stowarzyszenie BUKO	Utworzenie Przedsiębiorstwa Społecznego "Górnicza Wioska" Sp. z o.o., które zatrudni 5 nieaktywnych zawodowo osób na umowę o pracę. Projekt polegał będzie na utworzeniu przez	Sołectwo Piła	242 tys.	<u>Wskaźniki RPO WKP</u> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczenie	Ewidencja uczestników i wywiady środowiskowe dotyczące badania

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis przedsięwzięcia					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
	ści na terenach zdegradowanych	a Społecznego			Stowarzyszenie Mieszkańców i Miłośników Piły nad Brdą "BUKO" podmiotu gospodarczego w formie spółki non-profit z ograniczoną odpowiedzialnością ze 100% udziałem Stowarzyszenia BUKO. Spółka utworzy 5 miejsc pracy dla osób nieaktywnych zawodowo i działać będzie w oparciu o stworzoną przez Stowarzyszenie BUKO Górnictw Wioskę. W zakresie świadczenia usług na rynku turystycznym, szkoleniowym, warsztatowym oraz obsługi turystów indywidualnych i grup zorganizowanych. Przedsiębiorstwo Społeczne prowadzić będzie również planowane do realizacji w ramach rewitalizacji Lokalne Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej w którym prowadzone będą działania aktywizujące społeczność lokalną w kierunku podejmowania działalności gospodarczej i integracji społecznej. W trakcie i po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji utworzone przedsiębiorstwo społeczne prowadzić będzie dalsze działania aktywizujące i społeczne w Lokalnym Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej zgodnie z zapisami umowy spółki utrzymując obiekt i gwarantując kontynuację realizacji projektu.			społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 5 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 5 osób. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu Programu – 5 osób Wskaźniki LSR Liczba utworzonych miejsc pracy – 5 miejsc	dalszych losów uczestników projektu Umowy o pracę Protokół zdawczo-odbiorczy

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Gostycyn

Przewidziane do realizacji projekty opierają się w pierwszej kolejności na działaniach ze sfery społecznej, tzw. działaniach miękkich, ukierunkowanych głównie na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, aktywizację i integrację społeczno-zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji, głównie beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Ich dopełnieniem będzie realizacja projektów infrastrukturalnych, czyli tzw. działań twardych, które wspomogą wykonanie działań miękkich i wpłyną na skuteczność ich działań, chęć uczestnictwa i zaangażowania się w projekty społeczne. Inwestycje w infrastrukturę zaplanowane w dokumencie będą stanowiły narzędzie do zmian społeczno-gospodarczych na obszarach rewitalizowanych, a nie ich główny cel. Przyjęte podejście wpłynie w sposób kompleksowy na zapewnienie trwałych efektów prowadzonego procesu rewitalizacji oraz wpłynie na zrównoważony rozwój całej Gminy Gostycyn.

9.2. Uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Oprócz głównych działań rewitalizacyjnych wyznaczone zostały dodatkowe przedsięwzięcia, których realizacja przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji.

W grupie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wskazać te, które identyfikuje się jako potrzebne do osiągnięcia określonych efektów.

Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zawarte w tabeli poniżej.

Tabela 22. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Sołectwo Piła i sołectwo Pruszcz	Cel rewitalizacji: WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW I DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH		
	Kierunek działań: Poprawa stanu technicznego, wyposażenia i dostępu do obiektów użyteczności publicznej stanowiących miejsce integracji i aktywizacji mieszkańców		
	1	Techniczny	Modernizacja dróg gminnych i powiatowych na terenie sołectwa Piła i Pruszcz
	Cel rewitalizacji: WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW I DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH		
	Kierunek działań: Odnowienie przestrzeni dla wspólnych miejsc spotkań i integracji		
	2..	Przestrzenno-funkcjonalny	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej z miejscowości Pruszcz do miejscowości Kamienica

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
	3..	Przestrzenno-funkcjonalny	Odbudowa zespołu dworsko-pałacowego oraz zaplecza folwarcznego w miejscowości Motyl
	4.	Przestrzenno-funkcjonalny	Zagospodarowanie budynków po byłej stacji kolejowej Pruszcz-Bagienica
	5.	Przestrzenno-funkcjonalny	Rewitalizacja zabytkowej zabudowy podziemnej kopalni węgla brunatnego w Pile w ramach tworzonego przedsiębiorstwa społecznego "Górnicza Wioska"

Źródło: Opracowanie własne, informacje z Urzędu Gminy Gostycyn

Uzupełniające projekty będą wzmacniać realizację projektów miękkich, wskazanych w projektach głównych. Dostępność do terenów rewitalizacji jest istotnym aspektem uczestnictwa w organizowanych przedsięwzięciach dla lokalnej społeczności. Projekt zagospodarowania budynków po byłej stacji kolejowej Pruszcz – Bagienica jest przedsięwzięciem wpływającym na rozwój społeczny i rozwój przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji Pruszcz. Zagospodarowanie budynków po byłej stacji kolejowej polegać będzie na wykreowaniu produktu turystycznego „Zapomniana stacja” do którego inspiracją stały się niszczone budynki kolejowe w Pruszczu. Ich zagospodarowane stanowi duży potencjał rozwoju gospodarczego tego terenu oraz gałęzi gospodarki, która dotyczy turystyki. Koncepcja produktu „Zapomniana stacja” zakłada wykreowanie stacji Pruszcz Bagienica na miejsce spotkań osób starszych - miłośników stalowych szlaków (kolekcjonerów, modelarzy, artystów, historyków). W ramach tych działań do ich realizacji planuje się zaangażować mieszkańców borykających się z problemami ubóstwa, którzy będą mieli możliwość zatrudnienia i uczestnictwa w życiu społecznym podczas planowanych prac rewitalizacyjnych i wydarzeń. Ponadto, baza taka pozwoli na rozwój przedsiębiorczości i stworzenie nowych działalności na tym obszarze. W miejscu tym prowadzone będą zajęcia edukacyjne i historyczne, wpływające również na integrację międzypokoleniową. Miejsce to stanowi element dziedzictwa tradycji, historii i kultury mieszkańców obszaru Pruszcz, a jego wykorzystanie przyczyni się do wzmocnienia tożsamości lokalnej. Działanie wpłynie na przekształcenie terenu w ośrodek rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru Pruszcz, ale przyczyni się również do poprawy sytuacji w całej Gminie. Kompleksowa, atrakcyjna oferta zarówno dla mieszkańców jak i osób przyjezdnych będzie wpływała na rozwój gospodarczy tego terenu, hamując negatywne zjawiska i występujące problemy społeczne. Na obszarze tym w oparciu o powstałą infrastrukturę będą realizowane wydarzenia pozwalające na ożywienie obszaru i włączenie w życie społeczne mieszkańców. Kompleksowa rewitalizacja

i tworzenie miejsc spotkań edukacyjnych i kulturalnych umożliwi rozwój tego obszaru oraz poprawi jakość życia mieszkańców.

Projekt „Rewitalizacja zabytkowej zabudowy podziemnej kopalni węgla brunatnego w Pile w ramach tworzonego przedsiębiorstwa społecznego "Górnicza Wioska", skierowany będzie do mieszkańców obszaru rewitalizacji przede wszystkim zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – beneficjenci pomocy społecznej również pobierający świadczenia z powodu problemu bezrobocia, osób nieaktywnych zawodowo ale również dla osób starszych.

Projekt związany jest bezpośrednio z Przedsięwzięciem utworzenie przedsiębiorstwa społecznego i służy zwiększeniu ilości odwiedzin obszarów zdegradowanych przez turystów co przełoży się na zwiększone zapotrzebowanie na nowe miejsca pracy i możliwość zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach tworzonego przedsiębiorstwa społecznego w ramach rewitalizacji oraz podejmowania działalności gospodarczej przez mieszkańców..

Projekt polegał będzie na rekonstrukcji, odbudowie oraz dostosowaniu do zwiedzania zniszczonych obiektów zabudowy technicznej podziemnej kopalni węgla brunatnego wpisanej do rejestru zabytków. W ramach zadania planuje się utworzenie podziemnego muzeum kopalń węgla brunatnego wraz ze zrekonstruowaną podziemną trasą turystyczną będącą obiektem turystycznym unikatowym w skali województwa i Polski północnej. W obiekcie prezentowana będzie historia i dziedzictwo kulturowe górników i ich rodzin mieszkających i pracujących w przeszłości na obszarze rewitalizowanym (okres 1850 – 1939). Podziemna trasa turystyczna prezentować będzie w sposób innowacyjny metody wydobywania i warunki pracy górników węgla brunatnego.

Obiekt zostanie dostosowany do obsługi osób starszych i niepełnosprawnych umożliwiając korzystanie z niego przez grupy seniorów oraz osoby wykluczone ze względu na niepełnosprawność ruchową.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność turystyczna rewitalizowanego obszaru co przyczyni się do zwiększenia ilości turystów i osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów. Zwiększona ilość turystów zapewni ekonomiczną stabilizację funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego i możliwość zwiększenia zatrudnienia i aktywizacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych z planowanych 5 osób w ramach przedsięwzięcia utworzenia przedsiębiorstwa społecznego do planowanych 10 osób dzięki realizacji niniejszego projektu. Ponadto zwiększona ilość turystów przyczyni się do konieczności świadczenia usług związanych z obsługą ruchu turystycznego umożliwiając mieszkańcom uruchamianie działalności gospodarczej związanej z turystyką. Dzięki realizacji projektu

wydłuży się również sezon turystyczny z obecnych 7 miesięcy (kwiecień-październik) do 12 miesięcy dzięki obiektowi świadczącemu usługi całoroczne.

Projekt ten jest zintegrowany przede wszystkim z projektem społecznym dla osób wykluczonych społecznie, które aktywizowane będą w kierunku podejmowania działalności gospodarczej.

Odbudowa zespołu dworsko-pałacowego oraz zaplecza folwarcznego w miejscowości Motyl jest działaniem przyczyniające się do rewitalizacji gospodarczej i zmierza do ożywienia społeczno-gospodarczego tego obszaru i poprawy warunków życia zamieszkujących obszary problemowe. Jego realizacja wpłynie na rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, gdyż zabytek będzie stanowił bazę hotelowo - turystyczną z zapleczem gastronomicznym. Ponadto, część dworku i zaplecza folwarcznego udostępniona zostanie na cele społeczne, spełniające role edukacji poznawczej, związane z historią tego miejsca.

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn łączy ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne. W związku z tym, w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania problemów istniejących na wyznaczonym terenie zdegradowanym. Powyższe sfery są wzajemnie ze sobą powiązane i uzupełniają się. Program jest nastawiony na realizację głównie projektów „miękkich”, jednakże dla dopełnienia części z tych działań planuje się przeprowadzenie również projektów „twardych”.

Komplementarność przestrzenna, problemowa, proceduralno-instytucjonalna, międzyokresowa oraz źródeł finansowania, pozwoli na efektywne oddziaływanie na wyznaczone obszary kryzysowe oraz poprzez efekt synergiczny wpłynie także na rozwój i poprawę warunków życiowych całej Gminy.

Dla rewitalizowanego obszaru wyznaczono projekty główne i projekty uzupełniające. Priorytetem dla Gminy jest realizacja projektów głównych, które w największym stopniu i w najlepszy sposób, przyczyniają się do poprawy sytuacji występującej na danym obszarze.

Powyższe projekty uzupełniane będą również dodatkowymi projektami, które realizowane będą poza granicami obszaru rewitalizowanego, jednakże są wzajemnie powiązane

i w pewnym stopniu oddziałują na ten obszar, a także realizują cele wyznaczone dla Programu.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

W Programie uwzględnione zostały projekty, które realizowane będą na obszarze rewitalizacji, jednak zasięg ich oddziaływania wykracza poza jego granice. Projekty wywierają wpływ na mieszkańców pozostałych części Gminy, m.in. wynika to ze specyfiki obiektów oraz przestrzeni poddanych modernizacji. Wynikają one z występującego tzw. efektu synergii pomiędzy poszczególnymi działaniami.

Komplementarność przestrzenna opierać się będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań w przestrzeni Gminy (wpływ rewitalizacji na studia i plany miejscowe);
- zapobieganiu przenoszeniu problemów na inne tereny;
- ciągłej analizie następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej Gminy.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

W Programie zaplanowano realizację projektów dopełniających się wzajemnie tematycznie we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej, aby w sposób kompleksowy rozwiązać przyczyny kryzysu występujące na obszarze zdegradowanym. Działania w zakresie rewitalizacji, powiązane są również ze strategicznymi decyzjami Gminy.

Komplementarność problemowa opierać się będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań sektorowych (dopełnienie programów, inwestycji służącym celom społecznym);
- parametryzacji pożądanego stanu, do którego osiągnięcia prowadzi realizacja programu (wskaźniki rezultatu);
- ocenie spójności działań z efektami analiz na obszarze województwa (monitorowanie i ocena wpływu rewitalizacji na wskaźniki regionalne).

Planowane do realizacji projekty na terenie Gminy, które będą realizowane poza granicami obszaru rewitalizowanego, ale będą miały na niego bezpośredni lub pośredni wpływ to:

- Budowa kolektora sanitarnego tłoczego z terenu gminy Gostycyn do systemu kanalizacji Miasta i Gminy Tuchola realizowanego w dwóch etapach;
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy Gostycyn;

- Modernizacja energetyczna budynku Domu Dziennego Pobytu przy ulicy Słonecznej 4 w Gostycynie.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Struktura i system zarządzania *Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn*, pozwala na efektywne współdziałanie ze sobą różnych instytucji, co wpłynie na skuteczniejsze rozwiązywanie występujących na tym terenie negatywnych zjawisk i zagrożeń. W celu poprawnego zarządzania *Programem Rewitalizacji* został powołany specjalny zespół odpowiadający za jego wdrażanie i koordynację.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opierać się będzie na:

- efektywnym systemie zarządzania rewitalizacją (w oparciu o system terytorialny);
- spójności działań proceduralnych (monitorowanie, czy proceduralność działań nie wpływa na ich skuteczność);
- wypracowaniu trwałych standardów.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa w zakresie projektów rewitalizacyjnych nie zachodzi ze względu na typ Gminy. W poprzedniej perspektywie finansowej 2007-2013, działania rewitalizacyjne dotyczyły gmin miejskich/miast powyżej 5 tys. mieszkańców.

Lokalny Program Rewitalizacji, w części swoich działań jest uzupełnieniem przedsięwzięć realizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013. W związku z tym, nawiązuje do zachowania ciągłości programowej. Doświadczenie z poprzedniego okresu finansowania wpłynęło na wsparcie planowanych projektów w ramach obecnej perspektywy finansowej.

Komplementarność międzyokresowa opierać się będzie na:

- analizie dotychczasowych działań Gminy, ocenie skuteczności osiągnięć, efektywności;
- wykorzystaniu wniosków z dotychczasowych działań ewaluacji.

Zadania wyznaczone w niniejszym Programie Rewitalizacji są komplementarne względem przedsięwzięć realizowanych w poprzednich latach na terenie Gminy Gostycyn. Tworzą odpowiedź na potrzeby wynikające ze zmian jakie zostały zidentyfikowane w ramach systematycznego monitoringu.

Komplementarnymi zrealizowanymi projektami są:

- „Przedsiębiorczość szansą na rozwój regionu kujawsko-pomorskiego” – projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi wraz Gminą Gostycyn realizował w poprzedniej perspektywie projekt mający na celu wsparcie i rozwój przedsiębiorczości na tym terenie. Projekt przewidywał doradztwo zawodowe, szkolenia tematyczne, udzielanie dotacji na utworzenie własnej firmy i dostarczenie informacji na temat instytucji wspierających nowopowstałe firmy.

Projekt był skierowany dla wszystkich mieszkańców, przedsiębiorców z Gminy Gostycyn (w tym również dla osób z sołectw, które zostały objęte rewitalizacją). Kontynuacją tych działań są zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji projekty związane z podnoszeniem kwalifikacji i organizacją kursów dla mieszkańców w celu nabycia przez nich nowych, dodatkowych kwalifikacji i umiejętności przydatnych na rynku pracy. Działania te są komplementarne, gdyż ich celem jest rozwój gospodarczy Gminy.

- Remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem w miejscowości Kamienica – PROW,
- Remont świetlic wiejskich w Wielkiej Kloni, Małej Kloni, Bagienicy, Pruszczu i Łyskowie oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku świetlicy wiejskiej w Wielkiej Kloni – PROW,

Wyżej wymienione trzy projekty są komplementarne pod względem lokalizacyjnym (m.in. realizowany był na terenie miejscowości Pruszczy, które zostało objęte jako obszar rewitalizacji w PR) oraz tematycznym. W ramach Programu jednym z projektów jest również dostosowanie miejsc do organizacji zajęć z mieszkańcami rewitalizowanych obszarów. W związku z tym, projekt ten ma swoją kontynuację tematyczną.

- „Kopalnia Ekonomii Społecznej” – Stowarzyszenie BUKO – Górnicza Wioska EFS 7.3,
- „Stare zawody szansą na aktywną integrację mieszkańców wsi” – Stowarzyszenie BUKO – Górnicza Wioska, EFS 7.3,
- „Stare zawody szansą na nową pracę” – Stowarzyszenie BUKO – Górnicza Wioska, EFS 6.3,
- „Wieś tematyczna pomysłem na edukację regionalną” – Stowarzyszenie BUKO – Górnicza Wioska, EFS 9.5,

Wymienione wyżej projekty w ramach EFS 7.3, 6.3 i 9.5 realizowane w poprzedniej perspektywie miały na celu wsparcie aktywizacji i rozwoju zawodowego i

gospodarczego mieszkańców Gminy Gostycyn. Projekty były skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Gostycyn (w tym również do osób z terenów, które zostały objęte rewitalizacją).

Kontynuacją tych działań są zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji projekty związane z podnoszeniem kwalifikacji i organizacji kursów dla mieszkańców w celu nabycia przez nich nowych, dodatkowych kwalifikacji i umiejętności przydatnych na rynku pracy. Działania te są komplementarne, gdyż ich celem jest rozwój gospodarczy Gminy i zawodowy mieszkańców.

Źródło: <http://gostycyn.pl>, www.gorniczawioska.pl

Reasumując wiele przedsięwzięć realizowanych na terenie Gminy Gostycyn w latach 2007-2013 ma swoją kontynuację tematyczną w okresie 2014-2020. Ponadto, powyższe projekty są komplementarne z projektami zaplanowanymi w ramach Programu Rewitalizacji pod względem:

- przedmiotowym - przyczyniają się do skuteczniejszej i efektywniejszej realizacji zadań własnych Gminy i jej jednostek organizacyjnych;
- geograficznym - realizowane były, są i będą na terenie Gminy;
- funkcjonalnym - przyczyniają się do poprawy życia społecznego mieszkańców oraz jakości technicznej i energetycznej infrastruktury technicznej na terenie Gminy, zwiększenia komfortu życia oraz poprawy skuteczności zarządzania Gminy Gostycyn w zakresie wykorzystania środków pozabudżetowych.

W latach 2007-2013 Gmina wraz z partnerami społecznymi zrealizowała szereg projektów. Zrealizowane projekty w połączeniu z planowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi w przyszłości mogą przyczynić się do ograniczenia skali bezrobocia i wzrostu liczby podmiotów gospodarczych na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego. W perspektywie obowiązywania Programu Rewitalizacji będą podejmowane dalsze działania zmierzające do aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców obszarów rewitalizowanych i całej Gminy Gostycyn.

Duże znaczenie dla lokalnej społeczności miały także inwestycje związane z infrastrukturą społeczną – remont i budowa świetlic wiejskich. Dzięki niniejszym projektom mieszkańcy Gminy otrzymali atrakcyjne miejsca do spotkań, wspólnej zabawy i pracy. W ramach Programu Rewitalizacji zaplanowano dalsze działania zmierzające do poszerzenia oferty rekreacyjnej, co przełoży się na jeszcze większą integrację i włączenie społeczne.

Projekty główne zaplanowane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji będą kontynuować realizację celów, które już po części zostały zrealizowane w wyniku wdrożenia powyższych przedsięwzięć tj. poprawę atrakcyjności mieszkaniowej i gospodarczej oraz

jakości środowiska naturalnego, przy czym będą się one koncentrować na obszarze rewitalizacji, który charakteryzuje się szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych w odniesieniu do sytuacji występującej na terenie całej Gminy Gostycyn.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki pochodzące z funduszy unijnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierać się będą na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia środków pochodzących z EFRR, EFS i FS. Ponadto projekty uzupełniane będą wkładem własnym – publicznym i prywatnym oraz innymi środkami zewnętrznymi. Dzięki zapewnieniu komplementarności z zakresu źródeł finansowania, uzyskane zostaną korzystniejsze efekty dla obszarów podlegających rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania opierać się będzie na:

- uzupełnianiu i łączeniu form wsparcia (EFRR, EFS, FS, publicznych środków krajowych);
- tworzeniu warunków do włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

W niniejszym Programie Rewitalizacji uwzględnione zostały przede wszystkim przedsięwzięcia o charakterze społecznym, których źródłem finansowania są środki EFS, FS. Działania te uzupełnione będą o działania inwestycyjne, finansowane ze środków EFRR. Ponadto, swój udział w realizacji działań programowanych w Programie Rewitalizacji będą mieli Gmina Gostycyn, Powiat Tucholski, wszelkiego rodzaju organizację pozarządowe oraz interesariusze prywatni. W związku z powyższym, środki, przeznaczone na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, poza środkami z UE, będą pochodzić z budżetu gminy oraz budżetu powiatu. Ponadto, na realizację przedsięwzięć będzie można przeznaczyć środki prywatne i pochodzące z partnerstwa publiczno-prywatnego. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w Rozdziale 9. Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz w Rozdziale 12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Jednym z istotnych aspektów prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji* i planowania działań rewitalizacyjnych jest partycypacja społeczna. Zgodnie z art. 5 ustawy o rewitalizacji, partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji

w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz pracach Komitetu Rewitalizacji (jeżeli został powołany). Polega ona na realizacji wśród interesariuszy następujących działań, tj.:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenia do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istotnie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowywaniu i realizacji programów rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Rewitalizacja jest procesem, który bezpośrednio skierowany jest do społeczeństwa lokalnego, gdyż w wyniku nasilenia na danym obszarze negatywnych zjawisk, część mieszkańców może być wykluczona z życia społecznego Gminy.

W związku z tym, zaplanowane działania rewitalizacyjne mają również na celu pobudzenie lokalnej społeczności oraz aktywne zaangażowanie mieszkańców Gminy i pozostałych interesariuszy w tworzeniu i realizacji LPR, który uwzględnia w swoich założeniach istotne dla tych grup elementy. Współdziałanie jednostki samorządu terytorialnego z interesariuszami przy podejmowaniu istotnych decyzji jest niezwykle ważne dla efektywności wdrażanych założeń.

Udział interesariuszy podczas tworzenia Programu Rewitalizacji

Podczas opracowywania *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn* przeprowadzono spotkania konsultacyjne z mieszkańcami oraz ankietyzację, aby zapewnić im aktywny udział w przygotowaniu dokumentu oraz poznać ich oczekiwania wobec procesu rewitalizacji. Propozycje i argumenty mieszkańców wysunięte podczas dyskusji oraz analiza uzupełnionych ankiet, były również uwzględniane podczas podejmowania decyzji o wyborze obszaru rewitalizacji oraz projektów rewitalizacyjnych na terenie Gminy Gostycyn.

Ponadto, pracownicy Urzędu Gminy Gostycyn publikowali ogłoszenia i komunikaty na stronie internetowej Gminy i tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy, dotyczące postępów prac nad przygotowaniem dokumentu.

Powyższa metoda partycypacji społecznej jest narzędziem popularnym, nieskomplikowanym i dążącym do bezpośredniego włączenia i zaangażowania całej społeczności lokalnej oraz pozostałych interesariuszy w proces rewitalizacji. Narzędzie to stanowi podstawę do przygotowania skutecznego *Lokalnego Programu Rewitalizacji*. Spotkania konsultacyjne pozwoliły na wyjaśnienie problematyki rewitalizacji, a przeprowadzona w następnym etapie dyskusja, dostarczała konkretnych sugestii do określenia obszaru zdegradowanego. Wspólna analiza potencjalnych możliwości rozwojowych i zgłoszone propozycje projektowe przyczyniły się do efektywnej realizacji programu. Przeprowadzone konsultacje zapewniły:

- dostarczenie mieszkańcom pełnej wiedzy o charakterze planowanych działań;
- wzrost społecznej aktywności i zaangażowania mieszkańców w przygotowanie i realizację lokalnego programu rewitalizacji;
- rozpoznanie problemów i potrzeb mieszkańców;
- pozyskanie opinii i uwag mieszkańców na temat LPR.

Konsultacje społeczne stanowią proces dialogu między interesariuszami, który pozwala na podjęcie przez gminę optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Aktywne zaangażowanie interesariuszy oferuje możliwość ich identyfikacji z gminą i znalezienie rozwiązań projektowych zadowalających wszystkich uczestników. Partycypacja społeczna jest fundamentem działań rewitalizacyjnych na wszystkich jej etapach tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja.

Dla zapewnienia prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji i uzyskaniu zamierzonych efektów, konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Stąd istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział na etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji. Sposób włączenia interesariuszy w proces opracowania Programu Rewitalizacji na terenie Gminy Gostycyn opierał się na przeprowadzaniu różnych form konsultacji społecznych do których należy zaliczyć:

PROCES KONSULTACJI SPOŁECZNYCH W RAMACH *LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY GOSTYCYN*

W ramach procesu partycypacji społecznej na terenie Gminy Gostycyn odbyły się 2 spotkania konsultacyjne z mieszkańcami. Pierwsze z nich pozwoliło na przedstawienie

i wyjaśnienie istoty rewitalizacji. Spotkanie przeprowadzone zostało w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści. Aby zachęcić mieszkańców do aktywnego udziału, została również przygotowana wizualizacja sporządzona w języku niespecjalistycznym z wykorzystaniem różnorodnych form graficznych. Po wyjaśnieniu istoty rewitalizacji i przedstawieniu podstawowych pojęć w tym zakresie, została przeprowadzona debata. Miała ona na celu ustalenie problemów jakie występują na terenie Gminy i które według mieszkańców obszary powinny zostać uznane jako zdegradowane, a następnie wytypowane do rewitalizacji. W ramach spotkań przeprowadzone zostały również 3 spacer studyjne w dniach 22-24.06.2016r.

Kolejne konsultacje dotyczące zmiany obszaru rewitalizacji i projektów, odbyły się w dniach 24.08.2017 - 18.09.2017. Dokument w tym czasie został wyłożony do wglądu dla wszystkich interesariuszy i dostępny był na stronie internetowej Gminy oraz w Urzędzie Gminy Gostycyn. W okresie tym nie wpłynęły żadne wnioski, spostrzeżenia czy uwagi.

Ponadto każde kolejna aktualizacja dokumentu polegająca na nanoszeniu do niego zmian i ponownym uchwaleniu przez Radę Gminy, poprzedzona jest i będzie z każdymi kolejnymi zmianami konsultacjami społecznymi i wystawieniem do wglądu dokumentu oraz zebraniu opinii minimalnie w okresie 7 dni.

Od dnia 19.02.2018r. do dnia 19.03.2018 w związku z kolejnymi zmianami dokumentu, przeprowadzono w jego ramach konsultacje społeczne. W tym czasie, interesariusze mogli zgłaszać swoje zastrzeżenia i uwagi. Dokument był dostępny do wglądu na stronie internetowej Gminy Gostycyn oraz był wyłożony w Urzędzie Gminy Gostycyn.

Analogicznie do formy poprzednich konsultacji przeprowadzono kolejne przed ponownym uchwaleniem Programu w dniach 04.06.2018 r. – 11.06.2018 r.

Po przeprowadzeniu diagnozy, wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i przewidzianych do rewitalizacji, zorganizowano drugie spotkanie z mieszkańcami sołectwa wyznaczonego do rewitalizacji. Aby zapewnić jak największy udział mieszkańców w spotkaniu, odbyło się ono na otwartym terenie przy blokach po dawnym PGR. Podczas spotkania, przeprowadzono ankietę i debatę odnośnie przedsięwzięć jakie powinny zostać ujęte Programie Rewitalizacji. Ankieta składała się z pytań, w których należało wskazać z proponowanych działań rewitalizacyjnych w każdej ze sfer niezbędnych do podjęcia działań rewitalizacyjnych.

WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

W ankietyzacji udział wzięło 46 osób z terenu Gminy Gostycyn. Mieszkańcy zapytani zostali o projekty rewitalizacyjne niezbędne do podjęcia na obszarze rewitalizowanym. W zakresie społecznym wskazywali na potrzebę organizowania szkoleń zawodowych dla mieszkańców, zajęć językowych, a także organizację zajęć dla osób starszych. Dla mieszkańców ważne okazały się również inwestycje w zakresie wzbogacenia oferty kulturalnej Gminy np. organizacja imprez kulturalnych, zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży np. organizacja kół zainteresowań. Z pozostałych sfer mieszkańcy wskazywali na zagospodarowanie terenu i jego adaptacji na cele rekreacyjno-sportowe, doposażenie świetlic wiejskich w sprzęt edukacyjny, informatyczny i poprawę stanu infrastruktury komunikacyjnej – dróg, chodników, utworzenie ścieżek rowerowych.

Ponadto, projekt *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn* został poddany konsultacjom w celu zebrania uwag i opinii od mieszkańców Gminy, o których informacja umieszczona została również na stronie internetowej Gminy. Zgłoszone spostrzeżenia zostały uwzględnione w *Programie*. Wystąpiono również do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy o możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy (pismem nr NNZ.9022.1.419.2016 z dnia 08.08.2016 r.) oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismem nr WOO.410.343.2016.AG z dnia 10.08.2016 r.) uzgodnili odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z powyższym należy podkreślić, że interesariusze w ramach ankietyzacji, spotkań i wyłożenia dokumentu do wglądu publicznego mieli możliwość wskazania problemów jakie występują na terenie Gminy Gostycyn. Ponadto mieszkańcy odnieśli się do propozycji działań jakie zaplanowano w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn na lata 2017-2023, by dany obszar wyprowadzić ze stanu kryzysowego oraz przedstawili propozycje własnych przedsięwzięć, które zostały uwzględnione w przedmiotowym dokumencie. Zorganizowane spotkania pozwoliły na wyjaśnienie problematyki rewitalizacji, a dyskusja na temat problemów jakie występują na terenie Gminy oraz przewidzianych do realizacji zadań, dostarczyła konkretnych sugestii od społeczności i organizacji, zawartych następnie w Programie Rewitalizacji.

Wspólna analiza możliwości rozwojowych i zgłoszone projekty przyczynią się niewątpliwie do pełnej realizacji Programu Rewitalizacji.

Włączenie interesariuszy w proces wdrażania i monitorowania Programu Rewitalizacji

Ze względu na planowane przedsięwzięcia, katalog interesariuszy jest szeroki i otwarty. Głównym sposobem włączenia interesariuszy w proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie ich aktywny udział w przewidzianych do realizacji działaniach. Interesariusze Programu Rewitalizacji będą wdrażali i monitorowali działania dotyczące aktywizacji społecznej, likwidacji negatywnych zjawisk społecznych, działań o charakterze infrastrukturalnym, środowiskowym i przestrzenno - funkcjonalnym, co pozwoli na pełną realizację Programu Rewitalizacji. Poniżej przedstawiono głównych interesariuszy rewitalizacji i ich zadania wynikające z procesu wdrażania Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn:

- **Gmina Gostycyn** – odgrywa kluczową rolę w procesie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. To główny podmiot inicjujący proces rewitalizacji na wyznaczonych obszarach oraz stwarzający uwarunkowania formalne do jego realizacji. Gmina odgrywa podstawową rolę w planowaniu przewidzianych do realizacji działań w wymiarze społecznym, przestrzenno – funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Ponadto tworzy podstawy prawne i formalne, które umożliwiają uczestnictwo w procesie rewitalizacji pozostałych interesariuszy. W sposób bezpośredni wywiera wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji. Do głównych zadań Gminy należy zaliczyć:
 - inicjowanie projektów rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami,
 - pozyskiwanie i rozliczanie środków finansowych, w szczególności na projekty, w których Gmina będzie beneficjentem,
 - angażowanie publicznych środków budżetowych w proces rewitalizacji,
 - komunikowanie oraz konsultowanie planów i zamierzeń ze społecznością lokalną,
 - monitorowanie zapotrzebowania na działania z zakresu rewitalizacji,
 - zarządzanie procesem rewitalizacji,
 - tworzenie sieci współpracy między interesariuszami,
 - prowadzenie działań promocyjnych,
 - monitorowanie zmian zachodzących w obszarach wsparcia oraz całego procesu rewitalizacji,
 - wykonywanie innych zadań własnych samorządu gminnego, sprzyjających osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.
- **Mieszkańcy Gminy Gostycyn** – w kontekście interesariuszy rewitalizacji należy wziąć pod uwagę przede wszystkim mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Będą oni bowiem głównymi beneficjentami przedsięwzięć

zaplanowanych w ramach rewitalizacji. Dzięki projektom „miękkim” poprawie ulegnie ich sytuacja społeczna i finansowa, natomiast działania infrastrukturalne przyczynią się do podniesienia komfortu życia i integracji społecznej. Ich głównym zadaniem w procesie rewitalizacji będzie zatem aktywny udział i zaangażowanie w realizowane projekty, tak aby jak najlepiej zrealizować zaplanowane cele rewitalizacji.

Do interesariuszy rewitalizacja należy także zaliczyć pozostałych mieszkańców Gminy, zamieszkujących tereny poza obszarem rewitalizacji. Dzięki przedsięwzięciom rewitalizacyjnym ograniczone zostaną negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie całej Gminy, co wpłynie na komfort życia wszystkich mieszkańców Gminy.

- **Przedsiębiorcy** – będą oni przede wszystkim uczestniczyć w działaniach mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Mogą oni zasadniczo wpłynąć na osiągnięcie celów rewitalizacji poprzez organizację miejsc pracy z przeznaczeniem na staże lub praktyki. Ponadto przy wsparciu innych interesariuszy rewitalizacji mogą oni tworzyć nowe miejsca pracy, które niewątpliwie przyczynią się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, występujących na terenie rewitalizowanym.
- **Stowarzyszenia** - stowarzyszenia uczestniczą w tworzeniu bazy produktów regionalnych, działań zmierzających do zachowania tradycji, obyczajów lokalnych, aktywizacji społeczności lokalnych oraz działań zmierzających do ochrony i turystycznego wykorzystania zabytków jak i zwiększania aktywności gospodarczej mieszkańców. Prowadzą one swoją działalność na rzecz ogółu społeczeństwa Gminy Gostycyn oraz wspierają rozwój obszarów i społeczną aktywność obywateli.
- **Spółdzielnia Socjalna – podmiot ekonomii społecznej** – włączenie w proces rewitalizacji i rozwój spółdzielni socjalnych będzie oddziaływać na przedsiębiorczość mieszkańców oraz na osoby starsze, dotknięte ubóstwem, zamieszkujących teren rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Wójta co najmniej raz na 2 lata. Ocena sporządzona przez Wójta zostanie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, dzięki czemu wszyscy interesariusze rewitalizacji będą mogli się z nią zapoznać i zgłosić ewentualne uwagi. W przypadku stwierdzenia że Lokalny Program Rewitalizacji wymaga zmian, Wójt wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę, uwzględniającą wnioski i uwagi zgłoszone przez interesariuszy rewitalizacji.

12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Analiza sytuacji finansowej Gminy Gostycyn, przedstawia możliwości finansowe Gminy w celu finansowania lub współfinansowania określonych działań inwestycyjnych na obszarach objętych rewitalizacją. Pozostałymi źródłami finansowania, oprócz środków pochodzących z gminy mogą być:

- środki z budżetu państwa,
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej (pozyskanie dotacji),
- zobowiązania finansowe (kredyty, pożyczki),
- partnerstwo publiczno-prywatne,
- środki własne organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

Podstawowym źródłem finansowania projektów zaplanowanych do zrealizowania w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji* będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014-2020. Realizacja projektów będzie możliwa, poprzez zapewnienie komplementarności i skoordynowania projektów z przedsięwzięciami realizowanymi w ramach EFS i EFRR. Zaplanowane do realizacji projekty rewitalizacyjne będą również finansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Programu Kapitał Ludzki 2014-2020.

Ze środków EFS wspierane będą głównie projekty w ramach:

- Osi Priorytetowej 9 Solidarne społeczeństwo
 - Poddziałanie 9.4.1. Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej
- Osi priorytetowej 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność
 - Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR
- Osi priorytetowej 10. Innowacyjna edukacja
 - Poddziałanie 10.2.1 Wychowanie przedszkolne

Ze środków EFRR wspierane będą przedsięwzięcia w zakresie:

- Osi Priorytetowej 4 Region przyjazny środowisku
 - Działanie 4.4. Ochrona i rozwój zasobów kultury
- Osi Priorytetowej 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność
 - Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

W poniższych tabelach przedstawiono harmonogramy i szacunkowe ramy finansowe głównych i uzupełniających przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych, planowanych

w ramach przedmiotowego *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn na lata 2017-2023*.

Tabela 23. Główne projekty/ przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji Sołectwo Piła i sołectwo Pruszcz	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Szacowana wartość projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	*Zintegrowanie
							%	zł	Środki Publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
	2018-2023	Projekt 1, Aktywizacja społeczna osób wykluczonych społecznie	społeczny	Przedsięwzięcie 1, Aktywizacja społeczna mieszkańców sołectwa Piła i Pruszcz	150 tys.	Gmina Gostycyn, Stowarzyszenie BUKO, Spółdzielnia Socjalna Borowiacki Wigor	85	127 500,00	X 127 500,00		Budżet gminy 22 500,00		Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 2
	2018-2021	Projekt 2. Utworzenie Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej w budynku Starego Tartaku w Górnicy Wiosce na potrzeby zajęć/szkoleń dla mieszkańców	techniczny	Przedsięwzięcie 2, Utworzenie Lokalnego Centrum Integracji i Aktywizacji Społecznej	1 050 000,00tys.	Gmina Gostycyn/ Stowarzyszenie BUKO, Przedsiębiorstwo Społeczne Górnica Wioska Sp. z o.o.	85	892 500,00		X 892 500,00	Budżet gminy 52 500,00	Stowarzyszenie BUKO/ Przedsiębiorstwo Społeczne Górnica Wioska Sp. z o.o. 105 000,00	7.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		Projekt 1, 3
	2018-2022	Projekt 3, Organizacja kursów wspierających przedsiębiorców i podnoszących kwalifikacje zawodowe	społeczny	Przedsięwzięcie 3, Rozwój przedsiębiorców i nabywanie nowych kompetencji	100 tys.	Gmina Gostycyn Stowarzyszenie BUKO, Przedsiębiorstwo Społeczne Górnica Wioska Sp. z o.o.	85	85 000,00	X 85 000,00 tys.		Budżet gminy 10 000,00	Stowarzyszenie BUKO, Przedsiębiorstwo Społeczne Górnica Wioska Sp. z o.o. 5 000,00	Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR		Projekt 2
	2018-2023	Projekt 4 Utworzenie Przedsiębiorstwa Społecznego	Społeczny / gospodarczy	Przedsięwzięcie 4. Rozwój przedsiębiorców na terenach zdegradowanych	242 tys	Stowarzyszenie BUKO	100	242 000,00	X 242 000,00				Działanie 9.4 Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	9.4.1. Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej	

Tabela 24. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne - harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
Obszar rewitalizacji (nr/nazwa): Sołectwo Piła i sołectwo Pruszcz	1.	techniczny	Modernizacja dróg gminnych i powiatowych na terenie sołectwa Piła	3 000 000,00		PROW	1 091 100,00	
	2.	Przestrzenno-funkcjonalny	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej z miejscowości Pruszcz do miejscowości Kamienica	500 000,00		RPO 4e 425 000,00	budżet gminy 75 000,00	
	3.	Przestrzenno-funkcjonalny	Odbudowa zespołu dworsko-pałacowego oraz zaplecza folwarcznego w miejscowości Motyl	1 000 000,00		RPO 4.4 850 tys.		Właściciel obiektu 150 tys.
	4.	Przestrzenno-funkcjonalny	Zagospodarowanie budynków po byłej stacji kolejowej Pruszcz-Bagienica	500 000,00		RPO 4.4 425 000,00	budżet gminy, PKP 75 000,00	
	5.	Przestrzenno-funkcjonalny	Rewitalizacja zabytkowej	1 500 000,00		RPO 4.4		Stowarzyszenie BUKO/

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa): Sołectwo Piła i sołectwo Pruszcz	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
			zabudowy podziemnej kopalni węglu brunatnego w Pile w ramach tworzonego przedsiębiorstwa społecznego "Górnicza Wioska"			1 275 000,00		Przedsiębiorstwo Społeczne Górnicza Wioska Sp. z o.o. 225 000,00

Źródło Opracowanie własne

Uwzględnione w Rozdziale 9. Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostaną rozłożone na lata obowiązywania dokumentu. W pierwszej kolejności zrealizowane zostaną projekty odnoszące się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zaplanowane działania powinny zostać uzupełnione i wsparte przez odpowiednie działania infrastrukturalne. Ich realizacja przyczyni się do poprawy dostępności i warunków życia mieszkańców, co z kolei będzie miało wpływ na integrację lokalnej społeczności i aktywizację gospodarczą. Wszystkie działania uwzględnione w projektach głównych są ze sobą zintegrowane i oddziałują na obszar rewitalizacji, co wpływa na prowadzenie przez JST kompleksowej rewitalizacji. Skutkiem takich działań jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów do rewitalizacji w programie.

W pierwszej kolejności zrealizowane zostaną projekty odnoszące się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zaplanowane działania będą uzupełnione i wsparte przez odpowiednie działania infrastrukturalne. Ich realizacja przyczyni się do poprawy dostępności i lepszego uczestnictwa w planowanych projektach miękki, a w efekcie do poprawy warunków życia mieszkańców. Spowoduje to co integrację lokalnej społeczności i aktywizację gospodarczą. Są to m.in. dostosowanie obiektów do miejsc spotkań, gdzie organizowane będą zajęcia dla mieszkańców oraz inne wydarzenia lokalne. Ich stan techniczny wpływa na ograniczenie odpowiedniego wykorzystania infrastruktury na cele społeczno - gospodarcze.

Budowa dróg dojazdowych do budynków użyteczności publicznej ma na celu poprawę dostępności mieszkańców do zajęć i spotkań odbywających się w ramach projektów EFS. Przyczyni się to również do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, co wpłynie na decyzje uczestnictwa w organizowanych projektach społecznych i spotkaniach integracyjnych. Ponadto, ułatwi też dostęp do planowanych atrakcji turystycznych turystom co przyczyni się do zwiększenia potencjału turystycznego obszarów rewitalizowanych. Zwiększona ilość turystów (np. dojazd autobusów z grupami zorganizowanymi) przyczyni się do zwiększenia aktywności gospodarczej mieszkańców rewitalizowanych obszarów.

Realizacja wskazanych projektów przyczyni się do realizacji celu i dążeniu do osiągnięcia wyznaczonej wizji rozwoju obszaru rewitalizacji po rewitalizacji. Przedsięwzięcia infrastrukturalne oprócz zapewnienia odpowiednich warunków realizowania zajęć i integracji mieszkańców wpłyną na tworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej oraz poprawą estetykę tego obszaru. Ponadto, zaplanowane działania niewątpliwie wpłyną na wzrost atrakcyjność Gminy pod względem osiedleńczym, rekreacyjnym oraz inwestycyjnym, co stanowi motor rozwoju społeczno-gospodarczego terenów rewitalizowanych, ale również całego obszaru Gminy. Reasumując, przyjęte podejście wpłynie w sposób kompleksowy na zapewnienie

trwałych efektów prowadzonego procesu rewitalizacji oraz wpłynie na zrównoważony rozwój całej Gminy Gostycyn.

13. System zarządzania realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem złożonym, wieloletnim, który wyznacza cele i określa kierunki działań w różnych sferach. W związku z tym, realizacja jego założeń odbywa się poprzez zintegrowany system wdrażania, zmierzający do ich skutecznej realizacji. System wdrażania *Programu Rewitalizacji* opiera się na wzajemnym współdziałaniu różnych podmiotów. Zapewniania również spójność procedur, co za tym idzie spełnia wymóg komplementarności proceduralno-instytucjonalnej.

Podstawowym warunkiem obowiązywania Programu jako aktu prawa funkcjonującego jest jego przyjęcie do realizacji na mocy Uchwały Rady Gminy. Podmiotem wdrażającym założenia LPR będzie Gmina Gostycyn. Proces ten odbywać się będzie przy pomocy utworzonego tzw. Zespołu ds. opracowania programu rewitalizacji, którego celem jest przede wszystkim sprawowanie nadzoru nad skutecznością i prawidłowością realizacji wyznaczonych w dokumencie założeń. Do jego zadań należy również:

- tworzenie sieci współpracy między interesariuszami,
- koordynacja wdrażania wyznaczonych działań,
- monitoring wdrażanych poszczególnych działań,
- ocena skuteczności przeprowadzonych działań,
- aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- zapewnienie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz dialogu społecznego.

Powołanie Zespołu ds. opracowania programu rewitalizacji jest istotne dla efektywnej realizacji dokumentu. Jest to niezbędny etap przygotowania projektu od strony m.in. technicznej, który skutkuje sprawnym systemem zarządzania poprzez planowanie, organizowanie, motywowanie i kontrolowanie.

W skład zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji w skład wchodzi pracownicy Urzędu Gminy Gostycyn wyznaczeni przez Wójta Gminy Gostycyn.

Jednym z kluczowym elementów realizacji LPR jest prowadzenie systematycznego dialogu pomiędzy interesariuszami, a osobami zaangażowanymi w tworzenie i wdrażanie założeń dokumentu. W związku z tym, niezbędne jest prowadzenie przez Gminę działań promocyjno-informacyjnych, tj.:

- regularne publikowanie na stronie internetowej Gminy informacji na temat postępów w przygotowaniu, a następnie wdrażaniu LPR,
- umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy,
- organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi,
- umieszczanie tablic reklamowych i tablicy pamiątkowej w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, które będą informować o zakresie projektu,
- publikacje w lokalnej prasie.

Pierwsze warsztaty – spotkanie konsultacyjne odbyło się z sołtysami, radnymi, mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, pracownikami Urzędu Gminy i jednostek podległych Gminy Gostycyn 23.05.2016r. Prowadzone było przez ekspertów zewnętrznych w celu zapoznania z problematyką rewitalizacji i pozyskania opinii, stanowisk i pomysłów dotyczących problemów na terenie Gminy. Drugie spotkanie miało miejsce dnia 20.06.2016 i prowadzone było przez zespół ds. opracowania programu rewitalizacji z udziałem wójta i przedstawicieli samorządu – przedstawienie wstępnej koncepcji PR (prezentacja, dyskusja dot. obszarów zdegradowanych, rewitalizowanych i przedsięwzięć rewitalizacyjnych). W ramach spotkań przeprowadzone zostały również spacer studyjne w dniach 22-24.06.2016r.

Przeprowadzona na terenie rewitalizowanych sołectw ankietyzacja, polegała na poznaniu potrzeb rewitalizacyjnych pod kątem wszystkich stref (społ., gosp., środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej).

Zawarte w ankiecie pytania dotyczyły:

- Opisu stanu i wyglądu obszaru rewitalizacji po rewitalizacji? Jakie zmiany powinno się w nim dokonać, aby mieszkańcom żyło się lepiej.
- Wskazanie projektów rewitalizacyjnych w każdej ze sfer, które powinny zostać podjęte aby włączyć istniejące na obszarze rewitalizacji problemy.

Informacje na temat postępów i organizacji spotkań w ramach Programu Rewitalizacji były umieszczane na stronie Gminy Gostycyn oraz w lokalnej prasie (2 ogłoszenia maj-czerwiec).

Ponadto, w ramach projektu stworzono Zespół do spraw opracowywania programu rewitalizacji. Został on powołany Zarządzeniem nr 130/2015 r. Wójta Gminy Gostycyn w dniu 30.12.2015 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania programu rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono skład zespołu i zakres jego prac:

- Koordynator zespołu - osoba odpowiedzialną za kontakt z ekspertami zewnętrznymi, weryfikująca i zatwierdzająca wszystkie cząstkowe zadania realizowane przez ekspertów zewnętrznych. Do jego zadań należało:
w dniach od 05.03.2016-10.03.2016r.:

-organizacja spotkania ekspertów z Wójtem oraz zespołem ds. opracowania programu rewitalizacji –

w dniach 05.03.2016r. – 30.03.2016r.:

- prace przygotowawcze-opracowanie druku ankiety,
- rozesłanie (e-mailowo, papierowo) dla Gminy i instytucji (GOPS, GOK., PUH Kamionka, Zespół Szkół z Gostycynie, Publiczne przedszkole, PUP, Policja, GKRPA)
- zbieranie wypełnionych ankiet

w dniach od 05.03.2016- 17.11.2016r.:

- nadzór, podsumowanie i rozliczenie wniosku w okresie
- Pierwszy członek zespołu był odpowiedzialny za przygotowanie treści ogłoszeń (maj-czerwiec), oraz treści ulotek dla mieszkańców (kwiecień - maj) i ich wydruk w ilości 400 szt., wypełnianie ankiet dla gminy w dniach od 05.03.2016-10.03.2016r.
- Drugi członek zespołu był odpowiedzialny za: rozpropagowanie ogłoszeń 08.05.2016-28.06.2016r. (tablice ogłoszeniowe, sołtysi, strona www., lokalna prasa) i ulotek wśród mieszkańców (maj), przygotowanie obwieszczenia i wyłożenie do wglądu publicznego PR (lipiec-sierpień).

Do zadań wspólnych zespołu należało: m.in. przeprowadzenie konsultacji społecznych w dniu 23.05.2016r., przygotowanie 400 szt. ankiet, materiałów szkoleniowych, niezbędnej dokumentacji na konsultacje społeczne- pierwsze warsztaty (maj) , zamieszczenie ankiety na stronie internetowej w dniu 14.06.2016r. rozpropagowanie 400 szt. ankiet w postaci papierowej w dniach 08.05.2016-28.06.2016r. zebranie ankiet w postaci papierowej i elektronicznej do 28.06.2016r., przeprowadzenie 3 spacerów studyjnych w terenie w dniach 22.06.-24.06.2016r. (22.06. – w m. Kamienica, 23.06. w m. Piła, 24.06. w m. Pruszcz) w godz. 10-12.

Przeprowadzone formy mające na celu partycypację społeczną, w połączeniu z formami informacji i promocji, miały na celu pobudzenie i aktywizację społeczności w udziale i tworzeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gostycyn.

W systemie organizacyjnym przygotowania, wdrażania i monitoringu PR należy uwzględnić także udział organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli przedsiębiorców i samych mieszkańców terenów rewitalizowanych. Efektywne włączenie przedstawicieli mieszkańców w system zarządzania PR będzie miało szczególną rolę aktywizującą społeczność lokalną oraz budowanie tożsamości z miejscem zamieszkania. Mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe na bieżąco będą mogli zgłaszać swoje problemy oraz propozycje do ujęcia w Programie Rewitalizacji w następujący sposób:

- za pośrednictwem samodzielnych stanowisk wydzielonych w strukturze Urzędu

Gminy bezpośrednio zaangażowanych w proces rewitalizacji;

- za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (w szczególności osoby będące podopiecznymi GOPS) – GOPS zgłaszane potrzeby i propozycje przekaże Wójtowi oraz Radzie Gminy przede wszystkim w ramach sporządzanych raportów;
- bezpośrednio do Wójta Gminy Gostycyn w ramach indywidualnych spotkań w Urzędzie Gminy oraz na spotkaniach z mieszkańcami organizowanymi w poszczególnych sołectwach;
- za pośrednictwem Radnych i Sołtysów, którzy są bezpośrednimi przedstawicielami mieszkańców Gminy Gostycyn, w tym również mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Dla efektywnej realizacji celów LPR, niniejszy dokument został oparty m.in. na systemie wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina Gostycyn planuje pozyskiwać wsparcie na inwestycje, wykorzystując możliwość otrzymania dofinansowania na określone projekty. W wyniku tego, zobowiązuje się przestrzegać wyznaczonych zasad i procedur wspólnotowych.

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu

Monitorowanie jest to proces polegający na systematycznym zbieraniu, analizowaniu, raportowaniu ilościowych i jakościowych danych, opisujących postępy i efekty realizowanych zadań, określonych w Programie. Sprawny system monitoringu jest niezbędny dla oceny skuteczności i prawidłowości przeprowadzanych działań.

W zależności od charakteru dostępnych danych przeprowadzone mogą być dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring rzeczowy – dostarczy informacji na temat efektów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podstawie wskaźników produktu i rezultatu;
- monitoring finansowy – dostarczy informacji na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, które będą podstawą do oceny efektywności i racjonalności wydatkowania potencjalnych środków.

Monitoring odbywać się będzie przy współpracy Zespołu ds. opracowania programu rewitalizacji wraz z pozostałymi podmiotami, którzy będą uczestniczyć w działaniach związanych z realizacją założeń *Programu*.

Do zadań Zespołu ds. opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji* będzie należało:

1. przyjęcie formy wyłonienia ekspertów zewnętrznych dla realizacji przedmiotowego zamierzenia celem podpisania umowy,
2. przygotowanie spotkania organizacyjnego ekspertów z Wójtem oraz zespołem ds. opracowania programu rewitalizacji,
3. przygotowanie, opracowanie, rozesłanie i zbieranie ankiet dla gminy oraz instytucji (GOPS, GOK, PUH „Kamionka” Sp. z o.o., Zespół Szkół, publiczne przedszkole, PUP, Policja, GKRPA),
4. wypełnienie ankiet w imieniu gminy,
5. przygotowanie ogłoszeń i ulotek dla mieszkańców,
6. rozpropagowanie ogłoszeń (tablice ogłoszeniowe, sołtysi, strona internetowa) i ulotek wśród mieszkańców,
7. przeprowadzenie konsultacji społecznych,
 - przygotowanie ankiet, materiałów szkoleniowych, sali, cateringu oraz niezbędnej dokumentacji na konsultacje społeczne - pierwsze warsztaty,
 - przeprowadzenie wspólnie z ekspertami zewnętrznymi pierwszych warsztatów z sołtysami, radnymi, mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, pracownikami Urzędu Gminy i jednostek podległych Gminy Gostycyn - zapoznanie z problematyką rewitalizacji i pozyskanie opinii, stanowisk i pomysłów dotyczących problemów na terenie Gminy, obszarów zdegradowanych, przedsięwzięć rewitalizacyjnych
 - zamieszczenie ankiet na stronie internetowej,
 - rozpropagowanie ankiet w postaci papierowej,
 - przygotowanie ogłoszeń, materiałów szkoleniowych, sali, cateringu oraz niezbędnej dokumentacji na konsultacje społeczne - drugie warsztaty,
 - przeprowadzenie wspólnie z ekspertami zewnętrznymi drugich warsztatów z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, pracownikami Urzędu Gminy i jednostek podległych gminy – przedstawienie wstępnej koncepcji LPR (prezentacja, dyskusja dot. obszarów zdegradowanych, rewitalizowanych i przedsięwzięć rewitalizacyjnych),
 - przeprowadzenie spacerów studyjnych w terenie,

- zebranie ankiet w postaci papierowej i elektronicznej,
- 8. podsumowanie ankiet, sporządzenie wspólnie z ekspertami zewnętrznymi diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych, skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych pod kątem wszystkich stref (społ., gosp., środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej), ustalenie zasięgu obszarów rewitalizacji, określenie celów i kierunków działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk, listę, ramy czasowe i środki finansowe dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych, analizę i wstępne przygotowanie programu,
- 9. przygotowanie obwieszczenia i wyłożenie do wglądu publicznego LPR,
- 10. przygotowanie projektu uchwały o przyjęciu *Lokalnego Programu Rewitalizacji*.

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020*, raport dotyczący oceny skuteczności działań wynikający z przeprowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych sporządzany powinien być co najmniej raz na 2 lata i przekazywany IŻ RPO. Sugerowane jest jednak jego coroczne sporządzanie, w celu pełnej kontroli nad wykonalnością projektów realizowanych w ramach LPR.

Zakres przedmiotowych raportów powinien obejmować następujące informacje, dotyczące:

- postępów finansowych, źródeł finansowanych zadań,
- postępów rzeczowych, zgodności z przyjętym harmonogramem,
- przebiegu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposobu komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania LPR.

Ponadto mieszkańcy, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe będą mogli brać czynny udział w przygotowaniu, wdrażaniu i monitoringu PR w ramach sporządzanej przez Wójta Gminy co najmniej raz na 2 lata oceny aktualności i stopnia realizacji Programu Rewitalizacji. Sporządzona ocena będzie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Podanie oceny stopnia realizacji Programu do publicznej wiadomości umożliwi mieszkańcom zapoznanie się z nią i zgłoszenie ewentualnych uwag. W ramach niniejszej procedury mieszkańcy obszarów rewitalizacji będą mogli również proponować nowe zadania do ujęcia w PR, co będzie miało znaczący wpływ na przebieg rewitalizacji w kolejnych latach. Zgłoszone wnioski zostaną uwzględnione podczas aktualizacji PR.

Istotnym elementem jest aktualizacja dokumentu, w przypadku wystąpienia podczas jego realizacji zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji lub na terenie pozostającym z nim

w zależności i wywierającym na niego wpływ. W przypadku takiej sytuacji istnieje konieczność dokonania odpowiednich zmian i uchwalenie aktualizacji dokumentu.

Reasumując, efektywne wdrażanie założeń *Lokalnego Programu Rewitalizacji* wymaga stałego monitorowania efektów rzeczowych i finansowych poszczególnych projektów. W celu uwidocznienia zmian zachodzących w obszarze prowadzonych działań rewitalizacyjnych, niezbędne jest porównywanie wskaźników wg stanu na początku okresu z tymi samymi wskaźnikami osiąganymi w późniejszych etapach realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji*.

15. Spis tabel

Tabela 1. Obszary działań strategii.....	10
Tabela 2. Liczba ludności na terenie Gminy Gostycyn, powiatu tucholskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2010-2016	12
Tabela 3. Udział Ludność wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem (dane dla Gminy Gostycyn), w latach 2010-2016	13
Tabela 4. Charakterystyka poszczególnych sołectw Gminy Gostycyn	19
Tabela 5. Dane do analizy wskaźnikowej	19
Tabela 6. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Bagienica	22
Tabela 7. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Gostycyn	23
Tabela 8. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Łyskowo	24
Tabela 9. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Mała Klonia	25
Tabela 10. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Pruszcz	25
Tabela 11. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Przyrowa	26
Tabela 12. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Wielka Klonia.....	27
Tabela 13. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Wielki Mędromierz	28
Tabela 14. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Kamienica	28
Tabela 15. Podsumowanie wskaźników dla sołectwa Piła	29
Tabela 16. Liczba ludności i powierzchnie obszarów rewitalizowanych	34
Tabela 17. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na obszarze rewitalizowanych podobszarów w latach 2012-2016	39
Tabela 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie rewitalizowanych obszarów	40
Tabela 19. Cele rewitalizacji i kierunki działań	55
Tabela 20. Wskaźniki monitorowania celów Programu Rewitalizacji.....	57
Tabela 21. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	59
Tabela 22. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	67
Tabela 23. Główne projekty/ przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	84
Tabela 24. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne - harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	85

16. Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat celów i przedsięwzięć w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023	8
Rysunek 2. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Gostycyn	31
Rysunek 3. Schemat wyboru obszaru rewitalizacji	32
Rysunek 4. Obszar rewitalizowany na terenie Gminy Gostycyn	36
Rysunek 5. Obszar podziemnej kopalni węgla brunatnego w Pile	44
Rysunek 6. Zdjęcie ulicy Świerkowej w Pile (lipiec 2017)	46

17. Spis wykresów

Wykres 1. Przyrost naturalny w Gminie Gostycyn, powiecie tucholskim i województwie kujawsko-pomorskim w latach 2010-2016	13
Wykres 2. Udział % ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem obszaru rewitalizacji: podobszar Piła, podobszar Pruszcz z wyłączeniem wschodnich terenów leśnych w 2016 roku.....	39
Wykres 3. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na podobszarze rewitalizacji Piła i Pruszcz w roku 2016	42